

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 12 • Perjantaina 8. kesäkuuta 2007

58. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

SIELL' ON KAUAN JO KUKKINEET OMENAPUUT Kotiseuturetteki Kurkijoelle alkukesällä 2006

Siell' on kauan jo kukkineet omenapuut, siell' on siintävät seljät ja salmien suut, siell' on vihreät metsät ja mäet, siell' on vilpoiset illat ja varjokas koi, siell' on lintujen laulu, mi lehdossa soi, siell' on kaihoja kukkuvat käet.

V.A. Koskenniemi

Alkukesä on kaunista aikaa, kun puiden lehdet ovat vielä hennonvihreitä. Ensimmäiset kukat ja pensaat kukkivat ja kesä on vielä edessämme. Mielessäni on ollut jo pidemmän aikaa kirjoittaa viime kesän kotiseuturettekstä Kurkijoelle, mutta vasta puhjenneet omenankukat saivat kynän sauhuamaan tai nykyajan termein näppäimet laulamaan. Hallaöitä ei ole vähään aikaan ollut, joten toiveissa on saada hyvä omenasato loppukesällä.

Matkaan Imatran kautta

Viime kesänä päätimme lähteä Kurkijoelle jo heti alkukesällä. Heinäkuun helteet olimme nähneet Karjalassa jo aikaisempina vuosina, joten valitsimme hieman viileämmän ajan kohdan kesäkuun alussa. Ilmoittautuneita oli pikkuhiljaa siunaanunut niin monta, että Pohjolan Anja sai tehtäväkseen koota ryhmän ja tilata tutun Reijo Perälän kuskiksi. Ryhmä oli pieni ja

energinen. Äitini, Riitta Savolainen oli saanut pari vuotta sitten uuden lonkan, joten matkanteko oli hänellä helpompaa kuin aiemmin. Matkaan lähti myös hänen kolme lastaan, Anja Pohjola miehensä Veijon kanssa, Marja Huttunen poikansa Matiaksen kanssa ja Veikko Savolainen ja vaimonsa Johanna. Mukaan saatiin vielä Riitan veli, Valde Rämänen ja serkku Pertti Hohtari sekä Irmeli Laihonen.

Tällä kertaa valitsimme uuden matkareitin ja ylitimme rajan Imatran kohdalla. Tie oli välillä aika huonokuntoista, nimismiehen kiharaista hiekkatietä. Ajeilimme kolmenkymppin tärisevällä tuntivauhilla, joten oli aikaa katsella uusia maisemia, metsää enimmäkseen ja pieniä kyliä. Välillä mutkan takaa syöksähteli täysiä puurekkoja vastaan kapealla tiellä. Johanna siunaaili kahuissaan ”hospodi, hospodi” ja jälkeinpäin sanoikin, että se oli kyllä viimeinen kerta, kun sinne lähtee. Halusimme nauttia eväät ehdottomasti vesiäihehen äärellä, mutta saimme ajaa pitkän tovin, ennen kuin löysimme pienen savisen valtaojan ja pelloimpien taren, jonne Anja loihti piknikeväät esille. Ruokahuolto meillä oli erinomainen, kun sisko ammatti-ihmisenä oli etukäteen miettinyt, mitä matkaseurue eniten kaipaa ja arvostaa, no ruokaa tietysti elämysten ohella.

Illan suussa pääsimme perille ja meitä odotti tuttu kotimajoitus Lopotissa Andrein ja Nadjan luona. Petit oli pedattu ja ruoka valmiina. Epäilin, että 10-vuotias poikani Matias olisi vain heilutellut lusikalla borscheittoaan, koska ei ollut aiemmin sellaista ruokaa syönyt, mutta niin katosi keitto pojan lautaselta ja vielä hyväksi ruoaksi kehui. Uni maittoikin jo matkalaisille.

”Kullankeltaisia kulleroita kasvoi joka puolella”

Kulleroita ja verkonlaskua

Meillä oli kaksi kokonaista matkapäivää käytettävissä, joten heti aamulla lähdimme ajelamaan Rämäsen kotipaikalle Rähävaaraan. Menomatalla kävimme vanhalla hautausmaalla oletetun Rämäsen sukuhaudan paikalla. Veimme pari vuotta sitten sinne merkiksi pienen tiiliskiven, jossa oli Rämäsen nimi. Äiti istutti silloin kiven viereen särkyneen sydämen ja narsisseja. Muutama ohut lehti oli nyt havaittavissa, mutta särkyneen sydämen ei ollut jaksanut kasvaa.

Rämäsen piha oli nyt alkukesän loistossaan. Kullankeltaisia kulleroita kasvoi joka puolella. Keräsime niitä ison kimpun ja annoimme Riitan syyliin. Valokuvassa äiti poseeraa lapsuudenajan pihamaalla kullerot sylissä ja Veikon luonnosta löytämä koivu-

nen ryhmysauva tukenaan.

Vanhemmat jäivät talon kivijalan lähetyville lepäilemään ja nuoremmat hyväjalkaiset lähtivät alas joen rantaan laskemaan kala-

**Sivuillamme
TÄNÄÄN mm.**

Paluu juurilleni – muistelmia ja kuvateos Kurkijoelta 4
Tervehdin Sinua, kotilehmus 6
Vehviläisen suvun tapaaminen 7
Karjalan palautuksesta Suomelle talousveturi 8
Janne Tirri hyvän ruuan kokki 9
Tapanin muisteloit osa 4 10

**Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät:
29.6., 20.7., 3.8., 17.8., 31.8.**

**Toimitus auki
tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14.**

verkkoja. Valde kertoi, että vanhoina hyvinä aikoina josta nousi ihan mukavasti kalaa. Tottahan tuo oli keikeiltava tällä reissulla. Kapeassa joenuomassa oli vetä vähän yli puoli metriä. Ilma oli aika viileä, mutta niin vain Veikko heitti housut ja sukat pois ja kahlassi tumman virran yli rohkeasti ja päättäväisesti viemään verkon uoman toiselle puolelle. Verkon viejä näytti

aika humoristiselta etsiesään reittiä toiselle rannalle. Pertti piti verkon toisesta päästä kiinni ja sitten käytiin saalista odottelemaan. Leikkelimme ajatuksella, että alkaisimme myydä turisteille elämysmatkoja Rämäsen kalamaille, jossa voisi nähdä alkuperäiskansaansa kuuluvan ”aboriginaalin” hankivan elantoaan kalastamalla. Veikko päästikin muutaman ”Ugh, Ugh”-äänien vedessä kahlatesaan. Katsojilla oli hauskaa ja neuvoja sateli joka suunnalta kalastajalle. Jotkut joutuivat naurun lomassa käymään jalat ristissä pussikossakin.

Illalla miehet kävivät keräämässä kalasaaliin. Isäntä-Andreilla ja Matiaksella oli silloin naurussa pitelemistä, sillä saaliina oli vain risuja. Verko sai jäädä Andreille paikattavaksi ja hänen käyttöönsä. Vaikka tuore kala jäi vain haaveeksi, illallispöydässä saimme kuitenkin maistaa isäntäperheen purkittamaa kalasäilykettä. Hyvin sekin näytti porukalle kelpaavan.

Roskanheittäjät

Illalla kävimme kävelemässä kirkon raunioilla. Katsosimme Laatokalle päin, mieleen jäi Matiaspojan sanat: ”Kyllä täällä on hienot maisemat. Täällä on varmaan ollut hyvä asua.” Luonnon kauneus ja monimuotoisuus näkyi vieläkin, vaikka ympäristö ei nyt ollutkaan enää hyvässä kunnossa. Talojen keskellä oli iso roskakasa, jonne asukkaat veivät jätteitään ja muoviroskiaan. Alkukesällä oli vielä viile-

Riitta Savolainen ja Rähävaaran kullerot.

Kesä saapui jälleen

Niin saapui kesä, yhtä yllättäen ja kovalla tohinalla kuin aina! Nyt saamme nauttia vihreästä luonnosta, puiden lehtien havinasta, kukkien värikylläisyydestä ja lintujen laulusta – ruohon leikkaamisen ja muiden kesäisten askareiden ohella. Tänä vuodenaikana iltaisin monilta pihoilta kantautuu myös savun ja grillattujen herkkujen tuoksua...

Nautitaan siis kaikki tästä odotetusta suvesta, vaikka ilmeisesti luvassa onkin aika pitkä ja helteinen kesä. Annetaan itsellemme aikaa, pysähdytään hengittämään ja ihastelemaan luonnon monimuotoisuutta.

Koivun lehdet ja tuoksu antavat oman lisänsä moniin juhliin. Juhannuksesta alkaa myös Suomen kesälomakausi, jolloin kaupungeista väki vähenee ja siirtyy maalle nauttimaan hyvin ansaitusta lomasta sekä Suomen erinomaisesta suvesta. Myös monet hääparit näinä aikoina astuvat tasatahtiin ensimmäiset yhteiset askeleensa.

Näin väliaikaisena päätoimittajana on ollut hie-

noa todeta kuinka aktiivisesti Kurkijokelaisen lukijat ovat osallistuneet lehden tekemiseen. Monet ovat lähettäneet toimitukseen arvokasta materiaalia, juttuja ja kuvia. Monet ovat myös soittaneet tai lähettäneet sähköpostia. Kiitos yhteydenotoista!

Kun kesään kuuluu aina jokin sadepäiväkin niin mitä jos kaivelisimme vanhoja kuvakätköjä ja selaisimme albumeita – jospa sieltä vaikka löytyisi joku sellainen kuva, joka olisi hauskaa jakaa muiden lukijoiden kanssa? Vanhat kuvat tarinoineen ja teksteineen ovat kiinnostavaa katsottavaa ja luettavaa. Ne avaavat ikkunoita jo usein unohtumassa olevaan menneeseen. Uudet kuvat taas kertovat tämän hetken ihmisistä ja onnen hetkistä. Vaalitaan niitä muistoja, otetaan ahkerasti kuvia ja jaetaan niitä tarinoita sitten muillekin lukijoille kesän päätyttyä.

Hauskaa ja rentouttavaa kesää kaikille!

Jaakko Taitonen

Väliaikainen päätoimittaja

"Juhannuskin tulla humauttaa kohdalle aivan tuota pikaa"

Kuolleita

Rakkaamme
Lauri KIISKI
 * 9.2.1922 Kurkijoki
 † 11.5.2007 Kouvola
Rakkaus ei koskaan häviä.
 1 Kor. 13:8
 Ikävöiden ja kiittäen
 Maire
*Sammui loiste silmien valon,
 taikosi sykintä sydämen jalon,
 herposi käsi auttava, antava,
 rakkaus kaikkien kuormia kantava.*
 Isää, Appea ja Ukkia
 rakkaudella ja kiitollisuudella
 muistaen ja kaivaten
 Pirjo
 Kurt, Marcus ja Johanna
 Sukulaiset ja ystävät

Siunaus on toimitettu 2.6.2007 läheisten läsnäollessa. Lämmin kiitos kaikille, jotka ovat olleet Laurin tukena ja apuna sekä ottaneet osaa suruumme.

Rakas puolisoni, äitimme ja mummumme
Tellervo Marjatta CARLSON
 O.s. Huittinen
 * 2.1.1924 Sortavalan maalaiskunnassa
 † 16.5.2007 hartolassa
 kiittäen ja syvästi kaivaten
 Matti
 Helena, Veikko, Teemu ja Silvia,
 Tiina ja Tero
 Pekka, Anja-Riitta, Matti ja Mari
 Pirjo, Tuomo, Ville ja Laura
 Kaarina ja Tapani
 muut sukulaiset ja ystävät

*Surren seisoo kotikoivu
 ikävöivät kukkamaat
 kaipaa tuttu pihapolku
 rakkaan jalan astuntaa.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnäollessa. Lämmin kiitos osanotosta. Lämpimät kiitokset myös Hartolan terveyskeskuksen vuodeosaston henkilökunnalle Tellervon pitkäaikaisesta erittäin hyvästä hoidosta.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
 www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
 Toimitus: V.a. päätoimittaja Jaakko Taitonen
 ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
 Avoimena: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
 puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
 Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
 6 kk 20 euroa
 3 kk 12 euroa
 Pohjoismaat 39 euroa
 Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
 Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
 Etusivu Frontpage, Loimaa
 Paino: Satakunnan
 Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
 Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
 Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
 Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Merkkipäiviä

75v. Reino Sahla

Synt. 11.6.1932 Kurkijoen Riihävaaressa, elämäntyö: v:sta 1958 Matematiikan, fysiikan ja kemian lehtorina Yläneellä ja Noor-markussa V:sta 1970 Yläneen yläasteen rehtorina Eläkkeelle v. 1992. Nykyinen kotipaikka Tampere. Ei vastaanottoa.

Hartaus sunnuntaiksi
 10.6.2007

Rikkaankin pitää olla nöyrä

"Köyhän pitää olla nöyrä!" Kuulin nuo sanat äitini suusta pienenä poikana potkukelkan kyydissä, kotikylän raitilla, kaikei matkalla johonkin koulun juhlaan. En varmastiakaan täysin ymmärtänyt tuolloin, mistä oli kysymys, mutta minulle syntyi jonkinlainen aavistus, että maailmassa on kahdenlaisia ihmisiä: rikkaita ja köyhiä.

Äidin sanojen takana oli myös käytännön esimerkki siitä, miten köyhänäkin voi elää suhteellisen tyytyväisenä ja onnellisena. Vaikka talossa oli vain yksi omena, siitä riitti kaikille, kun sen leikkasi lohkoiksi. Vanhoista vaatteista sai lapsille siistit ja aivan uudenveroiset kouluvaatteet, kun osasi ommella. Paperi- ja muovipussit kannatti viikata siististi laatikkoon, koska niille kaikille löytyi aina myöhemmin jotain käyttöä. Koulun joulujuhlissa äiti silminnähdessä nautti esittäessään tonttumuoria meille lapsille. Köyhän nöyryys merkitsi hänelle sitä, että osasi tyytyä siihen, mitä oli tarjolla, nauttia siitä ja jakaa siitä myös toisille.

Tuo potkukelkan kyydissä kuultu lause ja siihen liittyvä elämäntapa ovat opastaneet minua elämässä lähemmäs viidenkymmenen vuoden ajan. Se on suuri perintö, josta ei koskaan tarvinnut maksaa perintöveroa. Oma ja perheeni aineellinen hyvinvointi on nykyisin jotain aivan toista kuin tuolloin lapsuuteni kodissa. Ajatuksen köyhän nöyryydestä olen kuitenkin yrittänyt säilyttää – joskus valitettavan huonoin tuloksin. Kuinka helposti sitä kiintyykään aineelliseen hyvään ja alentuu valittamaan kovin pienistä puutteista. Vaimollani oli tapana käyttää liaksi rahaan ja tavaraan kiintyneestä ihmisestä kuvaavaa ilmaisua: "Sitä ihmistä vaivaa ahneuden perkele!"

Ei köyhyyskään ole kristinuskon mukaan mikään tavoiteltava tila. Toki kristikunnan historiassa on ollut sääntökuntia, jotka ovat korostaneet köyhyyttä, mutta ehkäpä Franciscus Assisilainenkin tavoitteli ennemminkin tuota köyhän nöyryyttä kuin köyhyyttä sinänsä. Vuorisaarnassa Jeesus muistutti kaikkien elämän antimen olevan Jumalan lahjaa: "Katsokaa taivaan lintuja ... katsokaa kedon kukkia".

Katekismuksen mukaan voimme puutteenkin keskellä uskoa Jumalan huolenpitoon. Isä meidän -rukous ohjaa meitä toisten tarpeiden huomioon ottamiseen ja kohtuulliseen elämäntapaan kun rukoilemme: "Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme". Jumalan hyvyys velvoittaa meidät jakamaan omastamme ja huolehtimaan siitä, että kaikilla on riittävä toimeentulo.

Enkelit ovat uskoakseni vieneet äitini Saaran huomaan, kuten he Raamatun kertomuksen mukaan veivät köyhän Lasarusen Abrahamin huomaan. Toivon, etten joutuisi joskus kuulemaan Saaran sanovan: "Muista, poikani, että sinä sait eläessäsi hyvän osan, äitisi huonon. Nyt hän saa täällä vaivoihinsa lohdun, mutta sinä saat kärsiä tuskaa." (Luuk.16: 25 mukaillen)

Rikkauksien keskelläkin meidän tulisi säilyttää köyhän nöyryys: kyky nähdä asioiden oikea arvo sekä kyky jakaa hyvästä myös toisille.

Ilkka Hjerppe

Kirjoittaja on Tampereen seurakuntayhtymän yhteiskunnallisen työn pastori.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä on Sibeliuksen kuuluisimpia sävellyksiä?
2. Mikä juhlapäivä? Sen vanhoja nimiä ovat Vakkajuhla ja Ukon juhla.
3. Minkä sodan osapuolet olivat aikoinaan aatelisto ja talonpojat?
4. Kuka Ranskan keisari sai lempinimen Pikku Korpraali?
5. Mikä on maailman suurin murtovesiallas?
6. Milloin ja mihin valmistui Suomen ensimmäinen lentokenttä?
7. Kuka Daavidin pojista sai surmansa noustuaan isäänsä vastaan?
8. Mikä joki on Euroopan pisin?
9. Mitkä joet kohtaavat Rovaniemellä?
10. Minkä lajin yksilöitä kannibaalit syövät?

Sanan Voimaa

- 3.6. **Jeesus vastasi:** "Totisesti, totisesti: jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, hän ei pääse Jumalan valtakuntaan. Mikä on syntynyt lihasta, on lihaa, mikä on syntynyt Hengestä, on henkeä. Älä kummeksu sitä, että sanoin sinulle: 'Teidän täytyy syntyä uudesti.' Joh. 3:5-7
- 4.6. **Tuuli puhaltaa missä tahtoo. Sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee. Samoin on jokaisen Hengestä syntyneen laita.** Joh. 3:8
- 5.6. **Niin kuin Mooses autiomaassa nosti käärmeen korkealle, niin on myös Ihmisen Poika korotettava, jotta jokainen, joka uskoo häneen, saisi iankaikkisen elämän.** Joh. 3:14-15
- 6.6. **Ja minä sanoin: - Mi minua, minä hukun! Minulla on saastaiset huulet, ja saastaiset huulet on kansalla, jonka keskellä elän, ja nyt minun silmäni ovat nähneet Kuninkaan, Herran Sebaotin.** Jes. 6:5
- 7.6. **Hän kosketti sillä minun huuliani ja sanoi: - Katso, tämä on koskenut huuliasi, sinun syyllisyytesi on pois ja syntisi sovitettu.** Jes. 6:7
- 8.6. **Kuinka ääretön onkaan Jumalan rikkaus, kuinka syvä hänen viisautensa ja tietonsä! Kuinka tutkimattomat ovat hänen tuomionsa ja jäljitämättömät hänen tiensä!** Room. 11:33
- 9.6. **Nyt iloiten laulakaa Herralle, kohottakaa hänelle riemuhuuto, hän on meidän turvakalliomme. Tulkaa hänen kasvojensa eteen ja kiittäkää, virittäkää hänelle riemuvirsi!** Ps. 95:1-2
- 10.6. **Sitten köyhä kuoli, ja enkelit vievät hänet Abrahamin huomaan. Rikaskin kuoli, ja hänet haudattiin.** Luuk. 16:22
- 11.6. **Mutta Abraham sanoi: 'Muista, poikani, että sinä sait eläessäsi hyvän osan, Lasarus huonon. Nyt hän saa täällä vaivoihinsa lohdun, mutta sinä saat kärsiä tuskaa.** Luuk. 16:25
- 12.6. **Joka rakastaa rahaa, ei saa sitä kyllin, eikä se, joka rakastaa rikkautta, saa voittoa tarpeekseen. Tämökin on turhuutta.** Saarn. 5:9
- 13.6. **Rikkaan oli täältä lähdeittävä yhtä alastomana kuin hän oli äitinsä kohdusta tullut, eikä hän voinut viedä mukanaan mitään siitä, minkä oli vaivaa nähden koonnut.** Saarn. 5:14
- 14.6. **Pelkoa ei rakkaudessa ole, vaan täydellinen rakkaus karkottaa pelon. Pelossahan on jo rangaistusta; se, joka pelkää, ei ole tullut täydelliseksi rakkaudessa.** 1. Joh. 4:17-18
- 15.6. **Jos joku sanoo rakastavansa Jumalaa mutta vihaa veljeään, hän valehtelee. Sillä se, joka ei rakasta veljeään, jonka on nähnyt, ei voi rakastaa Jumalaa, jota ei ole nähnyt.** 1. Joh. 4:20
- 16.6. **Älä kadehdi, kun joku rikastuu, kun hän kartuttaa talonsa omaisuutta. Kuollessaan hän ei ota mukaansa mitään, hänen omaisuutensa ei seuraa häntä hautaan.** Ps. 49:17-18

- 17.6. **Kun pitojen oli määrä alkaa, hän lähetti palvelijansa sanomaan kutsutuille: 'Tulkaa, kaikki on jo valmiina.' Mutta yksi toisensa jälkeen nämä alkoivat esittää verukkeita.** Luuk. 14:17-18
- 18.6. **Silloin isäntä vihastui ja sanoi palvelijalle: 'Mene kiireesti kaupungin kaduille ja toreille ja tuo tänne köyhät ja raajarikot, sokeat ja rannat.'** Luuk. 14:21
- 19.6. **Minä opetin Efraimin kävelemään, kannattelin sitä käsivarsista. Mutta Efraim ei käsittänyt, että minä sitä hoidin. Lempeästi, rakkauden köysin minä vedin sitä luokseni.** Hoos. 11:3-4
- 20.6. **Jumala saa teissä aikaan sen, että tahdotte tehdä ja myös teette niin kuin on hänen hyvä tarkoituksensa.** Fil. 2:13
- 21.6. **Tehkää kaikki nurisematta ja empimättä, jotta olisitte moitteettomia ja puhtaita, nuhteettomia Jumalan lapsia tämän kieroutuneen ja turmeltuneen sukukunnan keskellä.** Fil. 2:14-15
- 22.6. **Hän avasi minulle tien ja päästi minut vapauteen, sillä hän oli mieltynyt minuun. Herra, sinä olet uskollinen uskolliselle, vilpitöntä kohtaan sinä olet vilpiton.** Ps. 18:20, 26
- 23.6. **Kahdeksantena päivänä kokoonnuttiin ympärileikkaamaan lasta. Muut tahtoivat antaa hänelle isän mukaan nimeksi Sakarias, mutta hänen äitinsä sanoi: "Ei, hänen nimekseen tulee Johannes."** Luuk. 1:59-60
- 24.6. **Jos jollakin teistä on sata lammasta ja yksi niistä katoaa autiomaahan, niin totta kai hän jättää ne yhdeksänkymmentäyhdeksän, lähtee sen kadonneen perään ja etsii, kunnes löytää sen.** Luuk. 15:4
- 25.6. **Yhdestä syntisestä, joka kääntyy, iloitaan siellä enemmän kuin yhdeksästäkymmenestäyhdeksästä hurskaasta, jotka eivät ole parannuksen tarpeessa.** Luuk. 15:7
- 26.6. **Korkea ja Ylhäinen, hän, joka pysyy ikuisesti, jonka nimi on Pyhä, sanoo näin: - Minä asun korkeudessa ja pyhydessä, mutta asun myös murtuneiden ja nöyrien luona.** Jes. 57:15
- 27.6. **Mutta nyt tahdon parantaa tämän kansan, johtaa sen askelia, tahdon antaa sille lohdutuksen. Sen surevien huulille minä annan ylistyksen hedelmän.** Jes. 57:18-19
- 28.6. **Te kaikki: pukeutukaa keskinäiseen nöyryyteen, sillä Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille hän antaa armon. Nöyrytkää siis Jumalan väkevän käden alle, niin hän ajan tullen korottaa teidät.** 1. Piet. 5:5-6
- 29.6. **Pitäkää mielenne valppaana ja valvokaa. Teidän vastustajanne Saatana kulkee ympäriinsä kuin ärjyvä leijona ja etsii, kenet voisi niellä. Vastustakaa häntä, uskossa lujina!** 1. Piet. 5:8-9

Oikaisu

Pahoittelemme että edellisessä numerossa olleen Helsingin kurkijokelaisten kevätrekettä käsittelevän jutun kirjoittaja oli väärin. Jutun kirjoitti Liisa Koistinen.

Perheutisia

Kolmen serkuksen kastujuhlaa vietettiin la 28.4 Poytyalla Sinikka ja Mikko Simolan kotona, kun kaikkien kolmen lapsen, kaksospoikien Juhan ja Mikan sekä Suvi-tyttären vauvat kastettiin. Suvi ja Mikko Salosen poikavauva, Timin pikkuveli, syntyi 26.2.2007 ja sai nimekseen Otto Santeri. Henna Anttilan ja Mika Simolan poikavauvasta, Juulian pikkuveljestä, tuli Joonas Mikael. Riikka (os.Simola) ja Juha Simolan tyttövauva, Annin ja Katrin pikkusisko kastettiin Elina Aina Amandaksi. Joonas ja Elina syntyivät samana päivänä 19.3. Sekä Elinan ja Oton juuret vievät Kurkijoelle. Eli-

Kuvassa vasemmalla Joonas, keskellä Elina ja oikealla Otto

isa-Mikko oli tervulaisia. Kastepappina toimi pastori Timo Hukka. Nuoret perheet asuvat kaikki Poytyalla. Sinikka-mummulla

nan mummo Aila Simola (os.Vehvilainen) Karinaisista on syntynyt Saareksen kylässä. Oton mummo Leena Salosen (os.Poutanen)

ja Mikko-papalla riittää vilskettä, kun on 7 alle 4-vuotiasta lastenlasta.

Kevatterveisin Leena Salonen, Virttaa

Yleisöltä

Lauri Poutanen 90 v.

25.5. olleen kirjoituksen liitteeksi

Kiitos Raija Tammelini-le mielenkiintoisesta ajankuvauksesta isä Laurin merkkipäivän kunniaksi. Häneltä muistiinmerkityssä haastattelussa on mukana elävää 30-lukua rautatieläiskasarmeilta ja yleensäkin asemanseudun elämän-

menosta.

Moni elisenvaaralainen itseni lisäksi tuntee taas tutun haikkeuden – Suohovin pellot, Tervaportin tie, Kotavaaran joki, aseman taukoamattomien äänten aintulaatuinen syke...

Poutasen veljessarja tunnettiin hyvin, olivathan he monessa mukana. Koulumuistelma johdosta minun on puututtava pariin kohtaan.

Saavanmäen Kiiskin talon salissa (ei siis tuvassa) alkoi Elisenvaaran yhteiskoulu 1. 9. 1927 yhdellä

luokalla – on tämä juhla-vuosikin nyt käsillä! Seuraavana syksynä 11-vuotias Lauri (oppilasmatrikkelin mukaan) aloitti oppikoulun ja silloin toimittiin jo työväentalossa. Oma koulutalo valmistui v. 1930. Koulun johdossa oli tuolloin äitini Saimi Hukkanen. Tätiini Toini Sorri saapui Elisenvaaraan vasta v.- 31 voimistelunopettajaksi eikä ollut koulussa johtoasemassa.

Hellikki Mattlar (koulun alkaessa 2 + -vuotias)

Poutasten seinänaapurina Elisenvaarassa

Vuoden 1930 tienoilla Juho Siiran perheessä odoteltiin joulukuista suurta-pahtumaa, joulupukin tuloa. Sitten pukki saapuikin ja kehotti jossain vaiheessa Marttaa, silloin 6-vuotiasta: -tulehan nyt Martta istumaan pukin polvelle!

Siihen Martta vastasi että enkä tule. Oli nimittäin jo oppinut pukin salaisuuden. Joulupukin mentyä kauhisteli vuoden ja risat nuorempi Sulo: -miten sie uskalsit pukil-le sillee sanoo?

Sulo, miinanraivaajaveteraani ja Martta-sisko

Martan (nykyään Mape Korolainen) kertomasta muistiin merkitsi nuorempi veli Veikko. Mape lähettää onnittelut äskettäin 90

vuotta täyttäneelle Lauri Poutaselle eli joulupukille! Terveiset Poutasille!

Veikko Siira

Muistomerkki inkeriläisille ja karjalaisille heimoveteraaneille

Helsingin Töölössä paljastettiin 30.5.2007 muistomerkki, jolla tuodaan esiin inkeriläisten ja itäkarjalaisen uhria ja osuutta Suomen itsenäisyystaistelussa.

Muistomerkki on 1,9 m korkea ja se on tehty Karjalan punaisesta graniitista. Muistomerkki sijaitsee Sibeliuskadun ja Välskärinkadun kulmauksessa. Muistomerkissä on teksti: 1941-1944 Jatkosodassa Suomen armeijassa taistelleiden 2 400 itäkarjalaisen ja inkeriläisen muistolle. Muisto-

merkin on suunnitellut arkkitehti Yrjö Sormunen.

Ennen nyt paljastettua muistomerkkiä on vuonna 2002 paljastettu muistolaatta Riihimäen rautatieasemalle ja vuonna 2003 Raahen rautatieasemalle. Kummankin aseman kautta lähti merkittävät heimovapaaehtoisten palautuskuljetukset.

Muistomerkkihankkeita ovat ajaneet Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit ry, Suomen Sotaveteraaniliitto ry ja muistomerkki-työryhmä. Muistomerkkien

hankintakustannuksiin on keskeisesti osallistunut Sotavahinkosäätiö.

Sodissamme palveli kaksi heimoveteraaniryksikköä HeimoP3 ja ErP6. Ne muodostettiin omasta tahdoistaan Suomen puolustusvoimiin siirtyneistä inkeriläisistä ja itäkarjalaisista. Puolustusvoimissa palveli yhteensä 2 400 inkeriläistä ja itäkarjalaista heimovapaaehtoista.

Suomen Sotaveteraaniliitto ry

SOTIEMME VETERAANIT
VETERANERNA FRÅN VÅRA KRIG

Petter Sairasen kirja Paluu juurilleni julkistettiin Loimaalla 24.5.2007

Kirjan on toimittanut Tiina Naula

Seuraavassa Tiina Naulan puhe kirjan julkistamistilaisuudessa.

Olemme täällä julkistamassa Petter Sairasen kirjaa Paluu juurilleni. Teollisuusneuvos Petter Sairanen on täällä Loimaalla ja toki koko suomalaisessa yritys-elämässä hyvin tunnettu ja arvostettu henkilö, sillä onhan hän Domus Yhtiöiden perustaja. Domus Yhtiöt on yksi Suomen johtavista ikkunoiden, ovien, keittiö- ja kylpyhuonekalusteiden valmistajista.

Loimaalla toimivan tehtaan lisäksi Domus Yhtiöihin kuuluu Elimäellä oleva Korian Kaluste. Kaikkiaan Domus Yhtiöt työllistää nykyään noin 300 henkilöä, josta noin 200 työskentelee Loimaalla. Domus Yhtiöt onkin Loimaan suurin yksityinen työnantaja.

Domus Yhtiöiden historia alkaa vuodesta 1948, jolloin Petter Sairanen perusti Loimaan silloiseen naapuripiitänsä Metsämaalle puusepänerstaan. Se sai nimen Metsämaan Puutyötehdas. Puusepänerstaan perustaminen oli se tapa, jolla Karjalasta evakkoon lähtenyt Petter Sairanen päätti ratkaista ammatinvalintansa ja toimeentulonsa.

Domus Yhtiöt sai alkunsa yhden miehen aloitteellisuudesta

Petter Sairasen taitavuuden, ahkeruuden ja sinnikkyuden ansiosta sen toiminta lähti laajenemaan ja kehittyämään. Vuodesta 1957

lähtien yritys on toiminut Loimaalla.

Tämä kirja keskittyy pääosiltaan Metsämaan Puutyötehtaan perustamista edeltäviin vuosiin. Kirjan ensimmäisessä osassa kerrotaan Petter Sairasen lapsuus- ja nuoruusvuosista. Hän on syntynyt vuonna 1924 Laatokan Karjalassa, Kurkijoella. Hänen synnyinkotinsa oli Elisenvaara, mutta muistorikkaimmat lapsuus- ja nuoruusvuotensa hän vietti Sorjosta kylässä. Lapsuuden leikeistä ja koulunkäynnistä jäi paljon onnellisia ja hyviä muistoja. Niihin aikoihin lapsuuteen kuului kuitenkin olennaisena osana myös työnteko, joka oli aloitettava heti kun vaan pystyi tekemään jotakin. Noihin aikoihin oli tavallista, että samassa taloudessa asui Petter Sairasen lapsuudenkodin tavoin toistakymmentä henkeä ja maataloisia oli yleensä myös karjaa ja ainakin yksi hevonen, ja niin ihmisille kuin eläimillekin oli saatava elanto. Toimeentulo oli niukkaa, joten kaikki liikenevä aika oli käytettävä elämisen ehtojen parantamisen hyväksi.

Kesken Petter Sairasen nuoruusvuosien syttyi talvisota, jonka päättymisen johti lähtöön kotiseudulta ja asettumiseen Viitasaarelle. Jatkosodan alussa suomalaiset valtasivat luovutetut alueet takaisin, ja myös Sairasen perhe pääsi palaamaan kotiin. Pian kotiin paluun jälkeen Petter Saira-

nen lähti puolustamaan isänmaata. Pääosan rintamapalveluksestaan hän teki Laatokan saarissa. Jatkosodan loppuminen merkitsi kuitenkin karjalaisille jälleen uutta raskasta evakkomatkaa, kun rakas kotiseutu oli jälleen jätettävä ja tällä kertaa lopullisesti.

Kurkijoelta tullut evakokväestö sijoitettiin Loimaalle ja sen lähipiäjiin. Uusille asuinsijoille asettuminen ei ollut helppoa, sillä kaippu Karjalaan jäi syväle sydämeen. Karjalaisuus ja sen perinteiden vaaliminen onkin aina ollut Petter Sairaselle ja muille karjalaisille hyvin tärkeää. Tämän kirjan yhtenä tarkoituksena onkin tuoda esille karjalaisuuden merkitystä. Petter Sairanen on myös vierailut nyttemmin synnyinseuduillaan, ja myös näiltä matkoilta on valokuvia tässä kirjassa.

Oma suku on myös aina ollut Petter Sairaselle tärkeä. Hän perusti Sairasen suvun sukuseuran vuonna 1995. Hän on myös tehnyt sukututkimusta ja selvittänyt sukunsa juuria aina 1600-luvulle asti.

Tämän kirjan yhtenä tarkoituksena onkin kertoa Petter Sairasen lähisukulaisista ja myös kaukaisemmista esi-isistä ja -äideistä. Kirjan toisessa osassa on omat lukunsa niin hänen vanhemmistaan, sisarusistaan, isovanhemmistaan, isoisovanhemmistaan, enoista, sedistä, tädistä ja eräistä muista sukulaisista.

Kirjan toisessa osassa kerrotaan myös hänen muistoistaan lapsuudenkodistaan ja kotikylästään Sorjosta, jonka kaunis luonto ja monet persoonalliset asukkaat ovat jääneet lähtemättömästi Petter Sairasen mieleen.

Käsityön taitajia jomonessa polvessa

Sairasen suvulle ominaisia asioita ovat aina olleet käsityötaito, työteliäisyys ja yritteliäisyys, joita perinteitä Petter Sairanen on myös omalla yritystoiminnallaan jatkanut. Hänen isänsä Matti Sairanen teki osan omasta elämäntyöstään maanviljelijänä, mutta hän oli 1920-luvulla mukana myös Suomessa alkuun lähteneessä huopakenkäteollisuudessa. Hän perusti Otto-veljensä ja isänsä Juhanan kanssa Elisenvaaraan oman huopakenkätehtaan. Nimenomaan tämä Juhana Sairanen, Petter Sairasen isänisä, oli erittäin taitava käsityöläinen, joka teki muun muassa huopakenkällestejä, puuastioita, vesisäveja ja oli myös kuulu veneentekijä.

”Uusille asuinsijoille asettuminen ei ollut helppoa, sillä kaippu Karjalaan jäi syväle sydämeen.”

Verenperintöä Petter Sairasen yritystoiminnalle on varmasti tullut myös hänen äitinsä Ida Sairasen puolelta. Äiti oli omaa sukua Asikainen, ja monet suvun jäsenistä hakeutuivat liikkeen palvelukseen.

Niin Petter Sairasen isän kuin äidinkin puolen suvusta löytyy myös useampia musikaalisesti tai kirjallisesti lahjakkaita henkilöitä, esimerkiksi vuonna 1823 syntynyt Petter Sairasen isän äidin isä Pekka Matikainen oli aikanaan tunnettu kansanrunoilija.

Äidin Ida Sairasen suvusta löytyy myös useampia henkilöitä, joita nykypäivänä voitaisiin kutsua nimityksellä julkkis. Myös nämä henkilöt esitellään tässä kirjassa.

Heitä ovat Petter Sairasen tati, Lempi Asikainen, myöhemmin Ruuska. Hän oli 1920- ja 1930-lukujen vaihteen mestarihihtäjä,

joka voitti muun muassa kaksi Suomen mestaruutta. Hän voitti myös kolme kertaa Salpausselällä ja sai ensimmäisenä naisena arvostetun Salpausselkä-mitalin. Hän oli myös uranuurtaja, joka oli osaltaan vaikuttamassa siihen, että myös naisten hiihto nousi urheilulajina miesten hiihdon rinnalle.

Lempi Ruuskan tyttärestä Sari-Maria Ruuskasta puolestaan tuli kansainvälisesti tunnettu laulaja. Taitelijanimellä Maria Sari esiintyvä mezzosopraano on luonut merkittävän uran muun muassa Keski-Euroopassa.

Alfred Asikainen, maailmanestariainija

Petter Sairasen äidin tunnetuihin sukulaisiin kuuluu myös tämän serkku, painija Alfred Asikainen, joka voitti muun muassa maailmanmestaruuden. Hän jäi kuitenkin historiaan erikoisella tavalla. Hän sai Tukholman olympialaisista vuonna 1912 pronssia, ja näissä kisoissa hän paini painihistorian kaikkien aikojen pisimmän ottelun. Ottelu Venäjän edustajan Martin Kleinin kanssa kesti ennätyskelliset 11 tuntia ja 40 minuuttia, kunnes tuomarit määräisivät, että ratkaistavana ollut loppuottelupaikka ratkotaan viiden minuutilla mattopainilla,

jonka Klein voitti.

Ida Sairasen pikkuserku puolestaan oli kirjailija Lempi Jääskeläinen, joka on julkaissut kaikkiaan 38 teosta. Niitä on käännetty eri kielille ja julkaistu kaikkiaan yli 500 000 kappaletta. Viipurissa vuonna 1900 syntynyt kirjailija muistetaan erityisesti synnyinkaupunkiaan kuvaavista teoksista.

Mitä kaukaisempiin esivanhempiin mennään, sitä vähemmän tietoja ja muistikuvia henkilöistä on luonnollisesti säilynyt, mutta nämäkin kirjaan sisällytetyt tarinat kertovat kuitenkin osaltaan senaikaisista elämänoloista ja -tavoista. Esimerkiksi Petter Sairasen äidin vanhempien Pekka ja Maria Asikaisen kerrotaan solmineen avioliittonsa omien vanhempiensa tekemän sopimuksen mukaisesti, mikä vielä 1800-luvun lopulla oli yleinen käytäntö.

Sairasen suvun juuret Parikkalassa ja Säamingin lähellä

Kirjan kolmanteen osaan on koottu joitakin taustatietoja Petter Sairasen suvun vaiheista. Niistä käy ilmi muun muassa, että sukujuurret ovat Parikkalassa ja Säamingin ja Savonlinnan ympärillä. Säamingin ja Savonlinnan ympäristössä. Säamingin ja Savonlinnan ympäristössä, joka on liitetty Punkaharjuun ja Savonlin-

Kuvassa tilaisuuden kutsuvierasyleisöä.

naan ja Sairasen suku on eräs Säämingin kantasuvuista. Löytyypä Petter Sairasen esi-isistä 1600-luvulta esimerkiksi Nils Sairain, joka toimi edustajana kolmilla valtiopäivillä Tukholmassa. Hän toimi myös käräjien lautamiehenä Säämingissä peräti 48 vuoden ajan, mikä lienee alallaan Suomen ennätys.

Kirjasta löytyy myös Petter Sairasen sukupuu isän puolelta 1700-luvulta

aina nykypäivään asti.

Kirjan loppuun on kerätty karjalaista huumoria, sillä siinä on kokoelma sananlaskuja, kaskuja, tupakkaturinoita ja hauskoja juttuja. Sodan kokeneiden sukupolvien elämä on ollut raskasta, mutta karjalaiset ovat kuitenkin jaksaneet säilyttää elämänilonsa ja huumoria on usein löydetty jokapäiväisistä asioista ja tapahtumista.

Tämä kirja perustuu Pet-

ter Sairasen kirjoittamiin muistelmiin. Myös hänen sisaruksensa ovat kirjoittaneet muistiin omia muistelmiaan. Lisäksi olen käyttänyt kirjan lähteenä Petter Sairasen kokoelmiin kuuluvia asiapapereita ja asiakirjoja, lehtiartikkeleita ja kirjoja. Olen myös haastatellut Petter Sairasta samalla, kun kävimme yhdessä läpi kirjaan tulevaa aineistoa ja sen tekstiä.

Petter Sairanen on vuosi-

en varrella kirjoittanut muistiin elämäänsä liittyviä tapahtumia ja ajatuksiaan, ja hän on myös säilyttänyt tärkeät asiakirjat ja –paperit koulutodistuksiaan myöten eikä ole suinkaan heittänyt niitä pois. On ilahduttavaa, että hän on tehnyt tämän kaikkien yrityselmään liittyvien kiireiden keskellä, koska näin on ollut mahdollista koota tämä kirja ja välittää uusille sukupolville arvokasta tietoa.

Petter Sairanen ja hänen sisaruksensa ovat myös kirjoittaneet ylös muistikuviaan sukulaisistaan, ja sisarusten äidin Ida Sairasen ja tädin Lempi Ruuskan omia muistelmia oli myös tallennettu kasetille. Varmaankin meistä jokaisen olisi hyvä haastatella iäkkäitä sukulaisiamme ja tallentaa muodossa tai toisessa heidän muistelmiaan niin kauan kuin se on mahdollista.

Monipuolinen kuvateos

Kirjassa on myös runsaasti valokuvia, kaikkiaan noin 300. On myös erittäin ilahduttavaa, että huolimatta kahdesta evakkomatkasta Petter Sairasella on tallella paljon kuvia lapsuudenajoiltaan niin Elisenvaarasta kuin Sorjosta. Vanhat valokuvat ovat jälkipolville arvokas ja tärkeä dokumentti, ja nykyäänkin digitaalisten valokuvien aikakaudella on syytä toivoa, että myös paperisia kuvia saataisiin säilymään.

Kuvia on saatu myös muun muassa Raija Riikosen, Sirkka Ketolan, Valto Heinosen, Veikko Hulkon, Olavi Kilpiön ja Jorma Pelkosen kokoelmista, mistä kiitos heille.

Kiitos kuuluu myös Pekka Sairaselle avusta työn eri vaiheissa ja Matti Norrille

kuvien käsittelystä, kirjan taitosta ja ulkoasusta.

Suurimmat kiitokseni kuuluvat Petter Sairaselle tekemästämme yhteistyöstä, jonka tuloksena tämä kirja on nyt toteutunut.

Petter Sairasen elämäntarina kertoo mielestäni ennen kaikkea peräänantamattomuudesta, ahkeruudesta, taitavuudesta ja lujasta uskosta itseensä, omaan työhönsä ja tulevaisuuteen. Verrattuna meihin sotien jälkeen syntyneisiin Petter Sairanen kuuluu siihen sukupolveen, joka on joutunut elämään Suomen historian kannalta erittäin vaikeina vuosina. Hän on esimerkki niistä urheista miehistä ja naisista, jotka puolustivat Suomea raskaina sotavuosina ja pelastivat maamme itsenäisyyden. Petter Sairanen on yksi niistä sotaveteraaneista, jotka ansaitsevat kunnioituksemme.

Hän kuuluu myös sukupolveen, joka kantoi vastuun Suomen jälleenrakentamisesta sotavuosien jälkeen. Aloitamansa yritystoiminnan kautta Petter Sairanen on antanut merkittävän panoksen Suomen jälleenrakentamisen hyväksi, ja hänen perustamansa yritys luo edelleen työtä ja hyvinvointia lukuisille ihmisille.

Tiina Naula

Vanhat kuvat kertovat

Juhannushäät Sortavalassa

Ystäväni Erkki Miikkulainen, jolla on Helsingissä Merimiehenkadulla Antinpojan antikvariaatti, on lopultakin ryhtynyt vedostamaan isänsä Antti Miikkulaisen (Elisenvaarasta) negatiiveista valokuvia. Laaja varasto sisältää myös Erkin omia otoksia, mutta nehan ovat Helsingistä - tosin historiallisesti todella mielenkiintoisia.

Pistäydyin liikkeeseen, kun näin ikkunassa tuon kuvan Kurkijoen Osuusmeijerin kuorma-autosta. Erkiltä sain perustiedot siitä, että kuva olisi vuodelta 1939 ja on isän elikkä Antti Miikkulaisen ottama. Erkki käski soittaa serkulleen Elvi Miikkulaiselle ja sieltähän saatiin tärkeät lisätiedot.

Kuva on otettu Sortava-

lassa juhannusaaton 1939 ja kyseessä on elisenvaaralaisen Heikki Miikkulaisen ja sortavalalaisen Jennyn häät, joissa vihkimisen suoritti Heimo Kortesiemi. Kuvan henkilöitä ei Elvikään voi muistaa tai tunnistaa, mutta auton 'kopin' kohdalla kävelee Matti Poutanen Elisenvaarasta ja auton lavalla olevat naiset näyttävät olevan Heikin si-

saret Elsa ja Anni.

Mitenkäs muuten häväieraita olisi Sortavalaan kuskattu kuin lainaamalla meijerin kuorma-autoa? Ehkäpä lukijat tästäkin kuvasta tunnistavat lisää mukanaolijoita Olisikohan tuo rakennus Jennyn kotitalo?

Kari Rahiala

Oravanmetsästäystä Elisenvaarassa

Tuossa Antti Miikkulaisen ottamassa kuvassa pienempi pojista on Erkki ja isompi serkkunsa Eero, mutta koiran nimi ei minulle jäänyt mieleen. Erkillä on aseanaan nallipyssy ja Eerolla oikein perinteisen näköinen jousipyssy.

Niin kuin koiran asenostakin näkee, kyseessä on todellinen tilanne: siellä

puussa on orava. Kuva kertoo elämästä Elisenvaarassa vuonna 1939 ja saattaa palauttaa lukijoidemme mieleen metsästysmuistoja kotona Kurkijoella.

Tämänkin kuvan hankin Erkki Miikkulaiselta, jonka isä kuvaaja oli. Etsimme lisää.

Kari Rahiala

En tiedä,
milloin sä versosi työnsi
muhevasta mullasta esiin.
Mut' sen mä tiedän,
et uhkean lehtevänä
olet uskollisesti kotiamme suojannut
monen monen vuosikymmenen ajan.
Muistan jo lapsena ollessani,
olit kuin iätön juureva olento.
Sinua me siskokset pikku käsillä halusimme.
Sisälläsi lehvistössä linnut sirittivät pitkin kesää,
ja onttoihin onkaloihin kottaraiset
löysivät pesänsä vuodesta toiseen.

Sitten tuli sota ja tuli jatkosota.
Meidän oli jätettävä sinut vartioon,
kärsimään ja itkemään kotimme kohtaloa.
Kaiken kestit, kertoa et voine,
vaikka ympäriltä riistettiin koko pihapiiri,
vain kivijalat jäljellä kertovat siitä.
Viisi vuosikymmentä kului.
Palasimme ja halusimme.
Kaiken kärsimyksen jälkeen olit meitä vastassa
latvolehvistö uljaana pystyssä.
Osoitit kotimme paikan keskellä kukkaisloistetta
perhosten lennellässä uteliaasti
ampiaisten pöristessä villisti.

Annoit elon tuulahduksen
kaukaa lapsuuden tunnoista.
Kahden vuoden päästä taasha myö tavattii.
Uutta sukupolvea mukanaamme ja taas halattiin.
Olit taas majakka lapsuuskotiin.
Erotessa toivotin sinulle, lehmus,
voimia kestää ja varjella juuriamme.

Mut' toisin kävi, kohtalo, tuo vainolainen
sahasi vartesi vankan irti juuristasi.
Nyt olet kaatuneena siinä uskollisesti taistelleena.
Suokoon Jumala kasvu uutta,
kantoosi tuohon elämänversoja monta.
Ovathan vielä juuresi maassa.
Meidän juuremme on katkaistu tai nyhdetty juurineen.

Tervehdin sinua, kotilehmus

Kuva kotilehmuksestamme on otettu vuoden 1991 matkalla. Seisomme talon kohdalla. Vasemmalta Maikki-täti, Ilmi ja Maire.

Synnyinmaisemissa käydessämme
tulee mieleen monenlaisia muistoja ja kaipuita
lapsen silmin nähtyinä
lapsen korvin kuultuina.
Ne ovat toisia kuin aikuisten.
Nämä matkaeväät ovat hyvin tärkeitä.
Ja ne me viemme hyvin säilyneinä
lapsille ja lastenlapsillemme.
Se on meidän tehtävämme.
Ei karjalaisuutta saa tukahduttaa,
sitä on annettava eteenpäin.

Maire Pohjalainen o.s. Heinonen

Siskokset mittaamassa kotilehmuksemme kannon pak-suutta. Ympäryys oli noin neljä metriä ja halkaisija 120 senttimetriä.

JATKOA SIVULTA 1

ää, mutta jos kasa oli siinä vielä heinäkuun helteilläkin, voi vain kuvitella hajuhaitat. Isäntämme Andrei oli tarjoutunut viemään kasan pois kuorma-autollaan, mutta kunnalta ei löytynyt rahaa roskien kuormaamiseen. Muutenkin tuli hie-man surullinen olo, kun kylän asiat olivat menneet aiemmasta huonompaan suuntaan.

Hohtarin talon raunioilla käydessämme huoma-

simme, että maastoa oli kulotettu aika huolettomasti. Tuli oli päässyt valloilleen ja isoja puitakin oli päässyt mustumaan. Laajat palot viime kesänä itärajan tuolla puolen johtuivat myös huolettomasta tulenkäytöstä. Savuja tuli Suomen puolelle jopa pääkaupunkiseudulle asti. Kioton sopimus ja yhteinen pyrkimys hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi velvoittaa kaikkia maita. Jokaisen pitäisi tuntea vastuuta luonnosta ja sen suojelemisesta, koska meillä on yhtei-

nen taivas kattona rajoista huolimatta.

Omenankukat

Asumattomia taipaleita ajellessamme oli liikuttavaa todeta, että vanhojen talon raunioilla ja jopa metsän puiden joukossa sinnitteli vielä valkokukkaisia omenapuita. Jostain mieleen tuli runon sanat: ”Siellä on kauan jo kukkineet omenapuut.” Muuta en runosta sillä hetkellä muistanut, mutta riimi pyöri päässäni koko matkan ajan. Halusin saada mat-

kalla otettua sellaisen kuvan, jossa näkyisi kukkiva omenapuu. Vihdoin se onnistuikin Raholan koulun takaisessa metsässä. Siellä kallion takana oli mitä kauden omenapuu täydessä kukassa.

Kotiin päästyäni selvitin runon säkeen alkuperää. Netistä löytyi hakuviheilä runon kirjoittajaksi V. A. Koskenniemi. Runossa on kolme säkeistöä ja kaihoista sanoista olisi voinut kuvitella sen kuvaavan luovutetun Karjalan maisemia ja kaipuuta entisille kotiseuduille. Runo on kuitenkin kirjoitettu jo vuonna 1905 ja ilmeisesti se kuvaa eteläisen Suomen rantamaisemia, koska Koskenniemi vaikutti Turun yliopistopiireissä vuosisadan alusta sotien aikaan asti.

Saares mielessä

Tällä matkalla meillä oli aikomuksena käydä tutustumassa Saareksen kylään, koska Riitan isän vanhemmat, Riitta os. Lakkonen ja Pekko Rämänen olivat 1880-luvun puolivälissä muuttaneet sieltä Räihävaaraan avioituttuaan. Saaresta olisi voinut luulla nimen perusteella vesien ympäröimäksi kauniiksi paikaksi, mutta todellisudessa pitäjän pohjoisosassa sijaitseva kylä oli soiden saartama erämaa-alue.

Olimme aika lähellä rajaseutua, koska Suomen GSM-verkot alkoivat toimia. Tästä oli edullista soittaa kuulumisia Suomen puolelle. Kännykkäpuheluhan ovat Venäjän verkosta soitettuna yllättävän kallista huvia.

Leveää päätietä pitkin vietiin puutavaraa Suomen puolelle ja näimmekin tien vierellä isoja mäntypuukasoja odottamassa kuljetusta. Saarekseen erkaneva tie oli niin kapea ja kuoppainen, että emme lähteneet sinne seikkailemaan isolla tila-autolla. Joimme vain taukokahvit tienhaarassa ja tutustuimme lähimetsikköön. Näillä main oli jatkosodan hyökkäysvaiheen aikaan 1941 ollut kovat Tyrjän taistelut, ja vieläkin oli metsämaastossa nähtävissä venäläisten puolustuspoteroitten jäänteitä.

Veikko löysi tien viereltä korvasieniä, joita sitten kerättiin muovikassiin. Kylmäluokussa ne kuljetettiin loppujen lopuksi Suomeen asti. Elokuuilla matkamusteloiillamme oli tarjolla pakastetuista kurkijokelaisista sienistä valmistettua muhennosta.

Paluumatkalla kävimme Aromäellä Savolaisen synnyinsijoilla. Kohta ei sinnekään enää pääse autolla lähelle, sillä peltoteitä ei enää hoideta entiseen malliin. Kävelimme isämme Eino Savolaisen kodin jäänteille. Otin raunioilta matkamustoksi kokonaisen punasavisen tiilen. Nyt minulla on kappale molempien vanhempieni lapsuudenkodeista oman taloni seinustalla. Äidin kodin savupiipun tiilen olin tuonut mukani jo aiemmin.

Kävimme myös Vätikällä.

Kodin kaipuu

Kävimme myös Vätikällä.

puolelle. Kännykkäpuheluhan ovat Venäjän verkosta soitettuna yllättävän kallista huvia.

Leveää päätietä pitkin vietiin puutavaraa Suomen puolelle ja näimmekin tien vierellä isoja mäntypuukasoja odottamassa kuljetusta. Saarekseen erkaneva tie oli niin kapea ja kuoppainen, että emme lähteneet sinne seikkailemaan isolla tila-autolla. Joimme vain taukokahvit tienhaarassa ja tutustuimme lähimetsikköön. Näillä main oli jatkosodan hyökkäysvaiheen aikaan 1941 ollut kovat Tyrjän taistelut, ja vieläkin oli metsämaastossa nähtävissä venäläisten puolustuspoteroitten jäänteitä.

Veikko löysi tien viereltä korvasieniä, joita sitten kerättiin muovikassiin. Kylmäluokussa ne kuljetettiin loppujen lopuksi Suomeen asti. Elokuuilla matkamusteloiillamme oli tarjolla pakastetuista kurkijokelaisista sienistä valmistettua muhennosta.

Paluumatkalla kävimme Aromäellä Savolaisen synnyinsijoilla. Kohta ei sinnekään enää pääse autolla lähelle, sillä peltoteitä ei enää hoideta entiseen malliin. Kävelimme isämme Eino Savolaisen kodin jäänteille. Otin raunioilta matkamustoksi kokonaisen punasavisen tiilen. Nyt minulla on kappale molempien vanhempieni lapsuudenkodeista oman taloni seinustalla. Äidin kodin savupiipun tiilen olin tuonut mukani jo aiemmin.

Kävimme myös Vätikällä.

Mun on mieleni nääntyä ikävään, kun tiedän, kun tiedän ma kaiken tänään ja ma kaihoten kaipaasin sinne. Ja mun sieluni silmin ma nään sen näyn, salot, vihreät metsät, jos katuja käyn, jos kuljen, jos kätkeyn minne.

Kirjoitti
Marja Huttunen

Pekka Vehviläisen suvun tapaaminen Parikkalan Oronmyllyllä 11. – 13.05.2007

Vehviläisen sukutapaaminen Parikkalan Oronmyllyllä 11. – 13.05.2007 keskellä Tauno ja Helli Vehviläinen.

Yrjö Mikonpoika Vehviläisen sukupolven jälkeläisten sukutapaaminen pidettiin Parikkalan Oronmyllyllä 11. – 13.05.2007 hienon kevään sään vallitessa ja Oronmyllyn mahdavisissa maisemissa.

Sukutapaamiseen osallistui yli 80 Vehviläisen suvun jäsentä neljästä eri sukupolvesta. Suvun vanhin elossa oleva jäsen on Tauno Yrjöpoika Vehviläinen 83 vuotta, joka viettää eläkepäiviään Kiskon pitäjässä Varsinais-Suomessa. Suvun osanottajat muodostuivat Yrjö Mikonpoika Vehviläisen jälkeläisistä, joita Tauno edustaa 7. polvessa. Näistä viiden sukupolven asuinsijat ovat olleet Parikkalan Järvenpään kylä ja ympäristöt, erityisesti myös Tyrjän kylä.

Tyrjän kylä on sikäli suvun historiassa merkityksellinen, että perinteisesti suvun miehet ovat hakenneet vaimoja Tyrjän kylästä. Lisäksi Yrjö Mikonpoika Vehviläisellä oli kaksi taloa, toinen Saareksessa ja toinen muutaman kilometrin päässä Tyrjän kylässä. Tyrjän talon hankinta on oma mielenkiintoinen tari-

nansa. Tauno kertoili tästä näin. ”Taloa asui poikamies, joka ei halunnut mistään hinnasta antaa taloaan jälkeensä sisaruksilleen. Talon pelloilta Vehviläisen perhekunta kävi tekemässä heinää. Kerran isäntä sitten tuumasi Yrjölle, että ostakaa tämä talo. Yrjö tuohon, että millä rahalla? Isäntä – myykää tätä metsää ja antakaa minulle syytinkinä elatus”. Näin sitten tapahtui ja perhe alkoi asumaan kahta eri taloa. Yrjön vaimon Ida os. Kemppisen kotitalo oli Taunon kertoman mukaan kilometrin päässä tästä ta-

”Ensimmäinen suvun tunnettu henkilö oli v. 1698 syntynyt Peter Vehviläinen”

losta.

Pekka Vehviläisen suku on lähtöisin Parikkalan Järvenpään kylästä. Ensimmäinen suvun tunnettu henkilö oli v. 1698 syntynyt Peter Vehviläinen. Käsitteemme oli aikaisemmin ollut, että Vehviläisten suku on Kurkijoen runsaslukuisten Vehviläisten kanssa samaa sukua, mutta Timo Pohjoilan laatima sukututkimus

osoitti, että näin ei olekaan. Pekka Vehviläisen suku on lähtöisin Parikkalasta, mutta se, mistä suku mahdollisesti on tänne tullut, ei ole tiedossa. Kuitenkin historiasta on pääteltävissä, että Parikkalankin asutus on pääosin tuohon aikaan syntynyt idästä Karjalan kannakselta ja Laatokan Karjalasta tulleiden asukkaiden jälkeläisistä.

Kurkijoelta Parikkalaan ja takaisin

Viidennen sukupolven edustaja Mikko Pekanpoika Vehviläinen muutti vuonna 1875 Kurkijoen Rähävääraan, mutta palasi jälleen Parikkalaan v. 1895. Takaisin Kurkijoelle hän tuli perheineen jälleen Saareksen kylästä hankkimalleen tilalle. Täällä sitten kasvoi 12 lapsen suurperhe, joista vanhemmat lapset olivat jo avioituneet ennen evakkoaikojä. Mikolla oli kaikkiaan 7 lasta, joista aikuisiksi eli 8. Näistä osa muutti evakkoina takaisin Parikkalaan.

Mielenkiintoista on muuten katsoa sukupolvien saatossa, millaisia etunimiä suvussa oli käytössä.

Yleisin nimi on ollut Pekka. Suvun ensimmäinen tunnettu jäsen oli Pekka, s. 1698. Hänen poikansa oli Pekka Pekanpoika, s. 1731, hänen poikansa Mauno Pekanpoika, s. 1774, hänellä poika Pekka Maunonpoika, s. 1806 ja hänen poikansa oli Mikko Pekanpoika, s. 1845. Kaikki edellä mainitut olivat kotoisin Parikkalan Järvenpään kylästä. Mikon vanhin poika oli Pekka ja hänellä oli poika Petteri (Pekka). Yrjö Mikonpojan jälkeläispolvissa on nykyisin ainakin Pekka Oivanpoika, Pekka Leonpoika, Pekka Armaanpoika. Toinen monessa sukupolvessa toistuva nimi on Juho.

Sukutapaamisen pito-paikkana oli tällä kertaa Kansanraamattuseuran Oronmyllyn toimintakeskus Parikkalassa, jonka johtajana toimii Reijo Ahteela. Reijo on Yrjö Mikonpoika Vehviläisen Bertta-nimisen tyttären poika. Oronmylly ympäristöineen tarjosi kesäisenä viikonvaihteena erinomaiset puitteet sukutapaamiselle, varsinkin kun ilmeni, että Pekka Vehviläisen suku Parikkalasta on lähtöisin eikä Kurkijoelta.

Isää ja äitiä, Yrjö ja Ida Vehviläistä muistellen

Merkittiin vuosi 1906, kun Kurkijoen Saarekselle, saapui Yrjö Vehviläinen Parikkalan palkisilta viiden veljensä keralla, isä äiti etunenässä

Ostivat sieltä metsämaata toista sataa hehtaaria. Metsä täysin hakattu, puhtahaksi puoskaroitu, suuri osa suomaata, kurkien kuherrusmättäitä.

Rakentaminen ja pellonraivaus aloitettiin ensimmäisenä, ansiotyössä metsätöissä, piti käydä rahan takia. Ei tunnettu työn puutetta, näinä vuosikymmeninä.

Veljeksistä vanhimmaiset, siirtyivät pois pesueesta, naapurikyliin kuokkimahan omia tiloja tekemään. Myivät Yrjölle osansa, Antillekin antoivat.

Yrjö varrelta vähäisin, veljeksistä pienimmäisin, sitkeä kuin piiskansiima ei antanut periksi äidin, isän elätteli muun toimensa ohella.

Tuli taloon naisen tarve, veti veri Vehviläisen. Lähti Yrjö laidunmaille Tyrjänpään tyttölöihin, toi sieltä Ida Kemppisen tytön tervehden verevän.

Yhdessä nuoren vaimon kanssa jatkettiin työntekoa. Päivät pellon raivaamista, yöt yhteisen peiton alla., karjaakaan unohtamatta, joka kasvoi siinä sivussa.

Sikisi siinä lapsiparvi, kolmetoista kaikkiansa. Yhdeksän poikaa vanterata, neljä tyttöä punaposkista. Vain yksi kuoli alle vuoden, saavutus sinänsä siihen aikaan.

Kristillisen kasvatuksen antoivat he lapsillensa, evähiksi elontielle Jumalahan turvaamaan, isänmaata rakentamaan, kehoittivat kaikin tavoin

Muistiin merkitsi v. 1982
Oiva Vehviläinen

Sukutapaamiseen toi myös tervehdyksensä Parikkalan kunnanjohtaja Alpo Kosunen, joka Parikkalaa esitellessään toivoi suvun jäseniä paluumuuttajiksi Parikkalaan hienojen vesistöjen äärelle rauhalliseen, hyvät palvelut omaavaan maaseutu-ympäristöön isien asuinpaikoille.

Reijon kanssa saunan lauteilla istuessamme selvittelin hänelle Vehviläisen suvun alkujuuria. Totesin, että suku on lähtöisin Parikkalan Järvenpään kylästä talo no 2:sta. Reijo katsoi minua pitkään ja totesi, että Oronmyllyn toimintakeskuksen alue on osa Järvenpäästä. Samalla hän totesi, että nyt sitten on maailman kiertolaisen ympyrä sulkeutunut, kun hän johtaa

Oronmyllyn toimintakeskusta isiensä mailla.

Yrjö Mikonpoika Vehviläisellä ja Iida os. Kemppisellä, syntyisin Parikkalasta, oli 12 lasta, joista oli sukutapaamisessa edustettuna 10 sukuhaaran jälkeläisiä useassa sukupolvessa. Erityisesti ilahdutti se, että myös nuoremmat polvet olivat kiinnostuneita sukunsa historiasta. Moni pikkuserkku tapasi toisiaan ja tutustui ensi kertaa toisiinsa. Lukuista serkusten joukko tapasi myös toisensa, monet vuosien jälkeen. Tällaisissa tilaisuuksissa on mielenkiintoista testata, kuka tuntee toisensa. Asiaa helpottamaan oli jokaiselle osallistujalle tehty nimikyltti,

JATKUU SEUR. SIVULLA

Vehviläisten talo Kurkijoen Saareksessa.

josta myös selvisi, mitä Yrjö ja Ida Vehviläisen sukuhaaraa kukin osanottaja edusti.

Pitkämatkalaiset kokoon tuivat jo perjantai-iltana. Varsinainen sukujuhlapäivä oli lauantai. Aamiaisen jälkeen tutustumme sukujuhlien ohjelmaan sekä Oronmyllyn toimintakeskuksen historiaan. Timo Pohjola valotti sukututkimuksiinsa pohjautuen Vehviläisten suvun historiaan Parikkalassa, Kurkijoella, evakkoaikoihin sekä suvun nykypäivään. Ilalla nautimme juhlailallisen sekä jatkoimme tutustumistamme ja menneiden muisteloita. Samalla saimme kuulla, että hyvin moninaisia ovat ne ammatit, joissa suvun jäseniä nykyisin toimii ja on toiminut.

Kurkijoen aikoina suvussa ensisijaisesti oli maanviljelijöitä sekä käsityö-ammattinharjoittajia

Nyt suvusta löytyy lääkäreitä, opettajia, insinöörejä, tietotekniikan suunnittelijoita, yritysjohtajia, kaupallisen alan edustajia, lähetyssaarnaajia, sähkömiehiä, Ivi-miehiä, maanviljelijöitä jne. Taiteellista puolta edustavat ainakin Pekka Oivanpoika Vehviläinen ja Pirjo Jokela,

Oivan tytär sekä osaltaan Tuula Kanninen, Taunun tytär. Suku edustaa tavanomaista, monipuolista ammattijakautumaa. Suku on myös levinnyt ympäri Suomen, kuten tänä päivänä on tavanomaista. Kaukaisin edustaja oli Bertta Yrjön tytär Vehviläisen tytär Ritva Spindler Saksasta.

Eriyisen mielenkiintoista oli kuulla Tauno Vehviläisen kertomia katkelmia suvun Kurkijoen ajoista sekä Seppo Sahlan esittämiä katkelmia Sahlan sukuhaaran alkuvaiheista Kurkijoella. Sahlan sukuhaarassa tapahtui ns. ristiin naimisia, kun Onni Vehviläinen meni avioon Martta Sahlan kanssa ja Onnin sisar Saimi avioitui Tauno Sahlan kanssa. Sahlan talo sijaitsi naapurikylässä Rähävaarassa, johon kylään Mikko Pekanpoika Vehviläinen muutti vuonna 1875.

Suvun taustoista kertovaa kirjallisuutta valotti hienosti Kurkijoki kylästä kylään teos sekä Kurkijokelainen-lehden Saareksen kylännumero vuodelta 2002. Näihin suvun jäsenet tutustuivat suurella mielenkiinnolla.

Sunnuntaina ehtoollismessu

Sunnuntaina sukujuhlien päätteeksi oli järjestetty

Oronmyllyn toimintakeskuksen kirkossa ehtoollismessu ja juhlien päätöslounaalla jokaiselle suvun äidille ojennettiin äitienpäivävaraus, koska sunnuntai oli äitienpäivä, suvun äitien muistamisen aikaa.

Sukujuhlien käytännön järjestelyistä olivat vastanneet Eija ja Timo Pohjola sekä Reijo Vehviläinen Oronmyllyn toimintakeskuksen johtajana. Reijolle puolisoineen ja hänen muulle joukolleen annamme erityiskiitoksen erinomaisesta ruoka- ja majointuspalvelusta sekä ympäristöstä, jossa saimme koontua hyvän sään merkeissä. Moni taisi heittää talviturkkinsakin saunaranassa, vaikka vesi lieene ollut +5 – 6 asteista, kylmän puoleista.

Sukujuhlat järjestettäneen seuraavankin kerran Parikkalan Oronmyllyllä, hyväksi osoittautuneessa paikassa. Sovittiin alustavasti, että kaksi vuotta on sopiva aika odottaa seuraavia juhlia. Tuolloin on toivottavasti valmiina jo laajempi Pekka Vehviläisen suvun sukututkimus ja suvun historiaa kansiin pantu.

Timo Pohjola

Janne Tirri yhteistyöhön Danisco sweetenersin kanssa

Kuopiosta kotoisin oleva Janne Tirri (s. 1978) valmistui ravintolakokiksi Pohjois-Savon ammatillisesta instituutista Savoniasta keväällä 2003. Valmistumisensa jälkeen Tirri muutti Helsinkiin ja työskenteli kokkina aluksi Ravintola Palacenrannassa ja kesällä 2003 vastasi myös Ravintola Klippanin kokin tehtävistä.

Keväällä 2005 Tirri työskenteli kokkina Ravintola Linnassa ja seuraavana kesänä jälleen Ravintola Klippanilla. Syksyllä 2005 Tirri siirtyi kokiksi Ravintola Palace Gourmetiin ja saman vuoden marraskuusta alkaen aluksi kokin ja tämän vuoden alusta vuoropäällikön tehtäviin nykyiseen toimipaikkaansa ravintola Klaus K Ilmattareen.

Janne Tirri tulee jatkossa luomaan terveellisiä ja herkullisia reseptejä jokaisen suomalaisen ruoanlait-

tajan iloksi. Resepteissä noudatetaan matalan glykeemisen indeksin (GI) ideaa, ja tavallisen sokerin asemesta makeuttajana käytetään hedelmäsokeria (GI 19).

Tavoitteena on luoda helppoja reseptejä ja ateriakokonaisuuksia, joista saa pitkäkestoista energiaa hienojen makuelämysten lisäksi.

Intia voimakkaasti nouseva ruokatrendi

Tirrin toukokuun lopussa esittelemä ensimmäinen Fruisana-menu koostui grillatusta Tikka Masala -kanasta, jonka lisäksi

”Terveellinen ja herkullinen ruoka on minulle sekä haaste että intohimo”

tarjoiltiin makean kirpeää mangochutneyta. Menun tulusuutta viilensi raikas mangolassi.

Menussa hyödynnetään intialaisia makuja, koska Intia on juuri nyt erittäin voimakkaasti nouseva ruokatrendi maailmalla. Lisäksi menu on hyvä kokonaisuus erilaisia makuja, jotka sopivat hienosti kesän grillikautteen. Menu on myös helppo valmistaa, mutta tarjoaa kuitenkin väriä ja vaihtelua tuttuihin arkimakuihin, Tirri kuvailee ensimmäistä hitaasti hiilihydraatteihin perustuvaa ateriakokonaisuuttaan.

Herkullista ja terveellistä

Tirri tietää kokemuksesta, että hitaat hiilihydraatit auttavat pitämään veren sokerin tasaisena ja näin myös jaksamaan paremmin, esimerkiksi pitkien työpäivien ajan tai urheilusuorituksissa. Lisäksi se auttaa painonhallinnassa.

Tirri pitää terveellisen hedelmäsokerin makua

KARJALAN PALAUTUKSESTA SUOMELLE TALOUS

Artikkeli on kauppat. maisteri Veikko Saksin alustus helsingin suomalaisella klubilla

Karjala on monipuolinen käsite

Karjalan palautuksella tarkoitetaan tässä rauhanoimaista, Venäjän kanssa hyvässä yhteistyössä tapahtuvaa win-win -toimintaa, jossa Suomen ja Venäjän välinen raja palautetaan Tarton rauhan 1920 määrittelemälle paikalle.

Karjala-käsite on käytännöllisyyden vuoksi laajennettu Karjalan Kannaksen ja Laatokan Karjalan lisäksi sisältämään myös Petsamon ja Salla-Kuusamon alueet sekä Suomenlahden ulappasaaret, jotka Suomi joutui viime sotien seurauksena eräänlaisena rauhan panttina luovuttamaan Neuvostoliitolle.

Historiallisesti katsoen suomensukuiset kansat ovat asuttaneet Karjalaa noin 10 000 vuotta ja venäläiset noin 60 vuotta. Karjala ja muut pakkoluovutetut alueet ovat noin 12 % nykyisen Suomen ja 0.25 % Venäjän pinta-alasta.

Taloudellisesti luovutettu alue on ollut Suomelle erittäin merkittävä. Sen pinta-ala on 45 000 km² eli suurempi kuin nykyinen Etelä-Suomen lääni. Yhteiskunnallisesti alue oli keskimääräistä paremmin kehittynyt ja sen elinkeinorakenne kehittyi Pietarin metropolin ja Petsamon jäävapaan sata-

man vaikutuksesta nopeasti.

Tässä alustuksessa Karjalaa käsitellään erillisenä brändinä ja markkinointinimenä koko palautettavalle alueelle. Tarkastelu kohdistuu niihin keskeisiin vaikutuksiin, joita tämän brändin muodostamisesta koituu. Olennaisimpana kysymyksenä on se, muodostuuko Palautettu Karjala -brändi Suomen talousveturiksi, vai muodostuuko siitä taloutemme luhistava kaivo. Miten periferiasta voi muodostua talousveturi?

Suomen ja Venäjän talousnäkymät

Arvioitaessa palautuksen taloudellisia vaikutuksia samalla otettava kantaa Suomen ja Venäjän talouden kehitysnäkymiin. Suomi elää yhä korkeasuhdannetta, jossa teollisuuden tilauskirjat ovat täynnä, mutta voimistuvat laman merkit ovat jo näkyvissä. Kun lama alkaa, tarvitaan voimakas talousveturi pitämään Suomi kasvu-uralla.

Venäjän talousnäkymät ovat ristiriitaiset. Energian myyntitilanne näyttää erinomaiselta ainakin seuraavaksi kymmenvuotiskaudeksi. Moskovan ja eräiden muiden alueiden kasvuvauhti on huima, samalla myös kustannusten nousu. Sen sijaan teollisuuden infrastruktuurin tila on pääosin hälyttävä. Venäjän hallinto tekee jatkuvasti toimenpiteitä, jotka heikentävät sen luottamusasemaa ja häätävät ulkomaista omistusta

maasta. Kuitenkin valtio samalla houkuttelee uusia sijoittajia, pääomaa, teknologiaa ja know-how'ta. Tämä ristiriitainen politiikka lukemattomien muiden ongelmien kanssa tuhoaa tehokkaasti Venäjän teollisen tulevaisuuden lupaavia näkymiä.

Jotta Eurooppa ja Venäjä selviäisivät globaalissa puristuksessa ja blokkiutumissa, niiden tulisi löytää aidosti toisensa ja kyetä yhteistyöhön. Venäjällä on raaka-aineita ja energiaa, Euroopalla teknologiaa, know-how'ta ja managementia.

Karjalan nykytila

Karjala on esimerkki kaksijakoisesta Venäjistä. Noin 1 300 kylästä yli 1 000 on tyhjillään. Alueella on paljon pysähtyneisyyttä, kurjuutta ja köyhyyttä. Vastavasti siellä on hyvin hoidettuja ja kehittyviä alueita esim. Terijoella Pietarin tuntemassa tai monipuolista öljylogistiikkaa, kuten Koivistolla ja Uuraassa. Sen sijaan keskiaikaisen kivikaupungin Viipurin kehitys on negatiivinen.

Alueen maaperän ja vanhojen kiinteistöjen omistussuhteet ovat riidanalaiset. YK:n ihmisoikeusjulistuksen ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan suomalaiset edelleen omistavat Karjalan maat. Venäjä kuitenkin estää omistajilta niiden hyödyntämisen. Alueelle sijoittaminen on siten Venäjän poliittisen ja taloudellisen riskialttiuden lisäksi

oikeudellisesti riskialtista.

Luovutettu alue on pitkään ollut Venäjän valtionhallinnolle mielenkiinnontonta periferiaa. Niin se on valtaosaltaan nykyin. Hallinnon otettua energiasektorin pääosin määräysvaltaansa, on Kannaksen merkitys noussut voimakkaasti. Energialogistiikkaa keskitetään alueelle erittäin paljon. Uusia hankkeita on mm. Karjalan halkaiseva ja Suomen talousvesialueella kulkeva Nord Stream kaasuputki.

Suomi on ns. Naapurussopimuksen 1992 pohjalta rahoittanut lähialueita yli 1.2 mrd. euron edestä. Siitä Venäjälle menneen lähialueen osuus on kokoluokkana 800 milj. euroa. Lähialuerahoitus ei ole kohdistunut pakkoluovutetulle alueelle kuin erittäin vähäisiltä osiltaan.

Karjalan palautus

Karjalan palautuksen tulee olla rauhanoimainen, hyvin valmisteltu hanke, jonka tärkeimmät elementit ovat luottamus ja win-win -periaate. Suomen ja Venäjän tulee molempien voittaa palautuksessa. Poliittiset kasvot tulee säilyttää. Venäjän ja muun maailman välit eivät voi koskaan muodostua todella luottamukselliseksi ja hyväksi, ennen kuin vanhat aggressiot korjataan. Inhimillisesti on harhakuvitelma luulla, että hyökkäykset ja vuosikymmenien painokset sekä taloudelliset pakko-otot korjautuisivat poliittisen liturgian kautta.

Koetut suuret vääryydet ovat kansakunnan geneettisessä muistissa.

Keskinäisten suhteitten suurin ongelma on siten luottamuksen puute. Ilman luottamusta ei synny aitoa ja mittavaa yhteistyötä. Epäluulon ilmapiiri pysyy niin kauan, kunnes asiat on selvitetty. Tähän tähtää myös Euroopan neuvoston 25.01.2006 päätös totalitarististen kommunistihallintojen rikosten tuomitsemisesta. Mitä Suomen tai Venäjän valtionjohto on tehnyt asian edistämiseksi?

”Palautus on taloudellinen kysymys”

Alueiden palautuksen periaate on yksinkertainen: koska Pariisin rauhansopimuksessa vain raja siirrettiin, se siirretään takaisin Tarton rauhan mukaiselle paikalle. On luonnollista, että vanhojen omistussuhdeiden palauttaminen ja monet muut asiat vaativat tarkkaa suunnittelua ja voivat aiheuttaa käytännön ongelmia, mutta Porkkalan palautteen osoittanut, ettei niiden tarvitse muodostua mitenkään ylivoimaisiksi.

Palautuksen esteiksi esitetään usein jälleenrakentamisesta aiheutuvaa taloudellista katastrofia, suurta venäläisväestön määrää, sodan syyttymisen pelkoa ja Kannaksella olevia öljylogistisia laitteistoja. Eräät ihmiset väittävät Suomen maksamia sotakorvauksia siunaukselliseksi, mutta sen sijaan

meille erittäin arvokkaitten alueitten palauttamista konkurssiksi.

Pelkästään sotakorvauksissa menetettiin nyky-yhteiskunnan rasiitteeksi laskettuna noin 60 mrd. euron arvosta tuottavaa omaisuutta. Voiko sellainen menetys olla maalle parempi kuin 45 000 km² arvomaan palautumista oikeille omistajilleen?

Palautus on erittäin laaja taloudellinen kysymys. Palautettavien alueiden kunnostus merkitsee 400 – 500 000 miestyövuotta jälleenrakentamiseen ensimmäisen 10 vuoden aikana. Palautus on nykyiselle itäiselle Suomelle ratkaisevan voimakas elvytysruiske. Nyt alue kuihtuu luonnollisten talousakseleiden puuttuessa. Karjalan jälleenrakentaminen merkitsee valtavaa määrää työtilaisuuksia, raaka-aineiden myyntiä, yöpymisiä, kauttakulkua. Itäinen Suomi on Karjalan monipuolinen lähivarasto.

Pelkästään Kannaksen ja Laatokan Karjalan alueelle syntyy 150 – 200 000 pysyvää työpaikkaa. Nämä työpaikat eivät pääosiltaan ole pois muualta Suomesta, koska alueelle muodostuu valtaosaltaan uudet markkinat. Avainsana kehitykselle onkin Suomen lähimarkkinoiden kaksinkertaistuminen. Leningradin oblastin väestö on luonnollinen uusi lähimarkkina-alue.

Suomella on osaamista laittaa palautettu alue nope-

puhtaana eikä liian makeana. Hänen mielestään maku on raikkaampi kuin tavallisessa sokerissa.

– Tässä menussa tavallisen sokerin sijaan on käytetty hedelmäsokeria, erityisesti korostamaan hedelmien ja mausteiden makua. Mangolassissa on lisäksi käytetty maustamatonta jogurtia, jonka GI arvo on myös matala.

Tirin mukaan hedelmäsokeri sopii hyvin jälkiruokiin, etenkin marja- ja hedelmäpohjaisiin jälkiruokiin. Hienostuneen makunsa ja terveellisyytensä vuoksi hedelmäsokeria kannattaa minusta käyttää monipuolisesti ruuanlaitossa, hän toteaa.

Tavoitteena terveellisten vaihtoehtojen tarjoaminen arkiruokailuun

Tirri halusi lähteä mukaan yhteistyöhön Danisco Sweetenersin kanssa, koska Fruisana on kotimainen luonnontuote; lisäaineeton ja puhdas vaihtoehto sokerille. Henkilökohtaisena tavoitteenaan Tirri pitää hedelmäsokerin käyttömahdollisuuksien esilletuomista reseptien kautta. Fruisana-yhteistyön kautta haluan tarjota terveellisiä vaihto-

ehtoja suomalaisten arkiruokailuun. Herkullinen mutta samalla terveellinen ruoka on minulle haaste sekä intohimo, toteaa Tirri lopuksi.

Janne Tirrin Fruisana-menu, 28.5.2007

MANGOLASSI

Neljälle hengelle

5 dl maustamatonta (vähärasvaista) jogurttia
1 tuore mango tai 2 purkkia mangososetta
2,5 rkl Fruisana-hedelmäsokeria
1 tl suolaa
2 dl vettä
jäitä tarjoiiluun

Kuori ja paloitele mango. Mittaa aineet tehosekoittimen kulhoon ja jauha juoma tasaiseksi. Jos tehosekoittimellasi voi murskata jäitä, laita mukaan myös hieman jääpaloja. Kaada juoma laseihin jäiden päälle ja nauti kylmänä.

KANAA TIKKA MASALA

Neljälle hengelle

4 kpl kanan rintafilettä

Marinadi

2 tl jauhettua inkivääriä
2 tl jauhettua valkosipulia

1,5 dl sitruunamehua
4 rkl currya
1 dl öljyä (esim. rypsiöljyä)
1 rkl suolaa
2 rkl Fruisana-hedelmäsokeria
3 rkl jauhettua chiliä (esim. piri-piri -mauste-sekoitusta)
5 dl maustamatonta jogurttia

Mittaa kaikki ainekset tehosekoittimen kulhoon ja sekoita tasaiseksi kastikkeeksi. Kaada kanafileiden päälle ja anna marinoitua kylmässä yön yli, mutta vähintään 4 tuntia.

Tikka Masala -kastike

2 rkl öljyä
1 prk murskattua tomaattia
1 hienonnettu sipuli
4 hienonnettua valkosipulin kynttä
2 cm pala hienonnettua tuoretta inkivääriä
6 keskikokoista punaista chiliä viipaleina
2 tl suolaa
3 rkl Fruisana-hedelmäsokeria
1,5 dl maustamatonta jogurttia
+ punttia tuoretta korianteeria

Kuullota kattilassa pienessä öljytilkassa sipuli, valkosipuli, chilit ja inki-

vääri, kunnes sipuli on läpi-kuultavaa. Lisää kattilaan tomaattimurska sekä hedelmäsokeri ja anna hautua hiljaisella lämmöllä vähintään 30 min, kunnes kastike sakenee. Jos haluat tasaisen kastikkeen, soseuta sauvasekoittimella. Lisää jogurtti ja anna kiehahtaa. Viimeistele silputulla korianterilla.

Pyyhi kanoista talouspaperilla ylimääräinen marinadi pois. Grillaa kanoja grillissä tai parillapannulla, kunnes fileissä on kauniit raidat. Siirrä fileet voideltuun uunivuokaan ja valele marinadilla. Kypsennä 175-asteisessa uunissa 20 minuuttia välillä marinadilla vaelle. Anna vetäytyä lämpimässä noin 5 minuuttia. Leikkaa fileet vinottain kahtia ja tarjoile mangochutneyn ja Tikka Masala -kastikkeen kanssa.

Mangochutney

2 kokonaista mangoa
3 shalottisipulia tai 2 pientä keltasipulia
1 punainen chili
1,5 cm pala tuoretta inkivääriä
0,5 dl valkoviinietikkaa
0,5 dl Fruisana-hedelmäsokeria
2 rkl öljyä

Kuori mango ja poista keskeltä kivi. Kuutio noin 1

cm paloiksi. Kuori ja hienonna sipulit. Halkaise chili, poista siemenet ja hienonna pieniksi kuutioksi. Kuori inkivääri ja hienonna pieniksi kuutioksi. Kuullota kattilassa pienessä öljytilkassa sipulit, inkivääri ja chili, kunnes sipuli on läpi-kuultavaa. Pienennä läm-

pöä ja lisää hedelmäsokeri. Anna hedelmäsokerin sulaa. Lisää etikka ja anna hautua, kunnes nesteestä on jäljellä noin kolmasosa. Lisää viimeisenä kuutioitu mango. Pyöristä makua tarvittaessa hedelmäsokerilla. Voit tarjoilla chutneyn joko kylmänä tai lämmitettynä.

VETURI

asti kuntoon. Jälleenrakentamisessa julkiset investoinnit ensimmäisen 10 vuoden aikana ovat vajaa 10 mrd. euroa ja yksityiset investoinnit noin 20 mrd. euroa.

Palautus antaa voimakkaan kasvusäyksen ja -pohjan Pietarin, Petroskoin ja Petsamon lähialueille. Suuri teollisuus- ja kauppa-keskittymä Pietarin kupeessa palvelee molempia maita ja työllistää merkittävästi venäläistä väestöä. Kannaksen ja Petsamon logistiikkakeskukset palvelevat globaalia kauppaa. Karjala on kiinnostava ja turvallinen portti Venäjälle, josta on vain askel Venäjän puolelle, kun investoinnit sinne ovat riittävän turvallisia.

Kasvu ja liiketoiminnan kehitys alkavat nopeasti säteillä Itämeren talousalueelle. Alue kokee mittavan yhteistoiminnan edut. Itämeri saa mahdollisuuden pelastua öljykatastrofilta. Nyt ympäristöuhkaksi koettu kaasuputkihanke voi muuttua yhteiseksi maalla kulkevaksi voittoputkeksi.

Karjalan palautus ja jälleenrakentaminen uusine mahtavine lähimarkkinoineen merkitsee Suomelle ratkaisevaa talousveturivaihtoa, jolla nyt kohti lamaa suuntaava kehitys saadaan pysähtymään ja kasvu-uralle. Karjalasta voidaan rakentaa ekonometria malli, jossa tarkastellaan rahavirtojen vaikutusta kansantalouden lukuihin. Miljardien eurojen vuosit-

taiset sijoitukset muuttuvat moninkertaisiksi rahavirroiksi, jotka ulottuvat laajasti yhteiskunnan eri kerroksiin.

Avainasemassa on kotimainen ja kansainvälinen yritystoiminta. Karjalan, erityisesti Viipurin alueen, talousmaantieteellinen asema on erittäin hyvä. Pietarin välitön läheisyys vetää voimakkaasti puoleensa myös suuria kansainvälisiä yrityksiä. Ne oivaltavat, että Karjala on luotettava portti Venäjälle.

Jälleenrakentamisen rahoittaminen

Suomen luottoluokitus on hyvä, ei ole mitään ongelmaa saada kaikki alueelle tarvittavat asialliset hankkeet rahoitettua kansainvälisellä pääomalla. Sitä on tarjolla 70 kertaa enemmän kuin on tällaisia selkeitä aluekehittämiskohteita.

Suomen tehtäväksi jää infrastruktuuri-investointien osalta toimia pohjariskin kantajana. Rahoituksen hoitaminen yksityinen-julkinen-partnership -periaatteella antaa myös hyvän pohjan kilpailuttamiselle ja yksityisten resurssien hyödyntämiselle.

Yksityisen rahoitustarpeen osalta jokainen yritys ja kotitalous hoitaa rahoitustarpeensa itse. Erityisesti kansainvälisillä yrityksillä on sellaiseen hyvä osaminen.

KareliaFundin perustaminen muodostaa hyvin kiinnostavan lähtökohdan julkisten ja yksityisten investointien hoitamiseksi. Rahasto voidaan perustaa

jo etukäteen, antaa globaalisti luotettavan tahon hoitettavaksi ja tukea sen avulla palautusoperaatiota.

Venäläisten yritysten merkitys talouskasvulle

Alueen taloudellisella kokenemisella on erittäin suuri positiivinen vaikutus myös Pietarin ja Petroskoin alueitten kehitysmahdollisuuksiin. Mitä paremmin nämä alueet menestyvät, sitä paremmin ne vuorostaan auttavat Suomen puolella olevia alueita menestymään. Alueilla on tiivis symbioottinen yhteys.

Karjalassa ja Petsamossa olevien venäläisten yritysten osalta palautus on erittäin merkittävä voitto, sijaitsevathan ne sen jälkeen turvallisessa EU-maassa, EU:n sisämarkkinoilla. Suomessa ulkomaisten, myös venäläisten, yhtiöiden asema on vakaa ja turvattu.

Palautus on voitto sekä venäläisille että suomalaisille yrityksille ja siten molemmille kansantalouksille. Venäjä saa käyttöönsä lisää länsimaista teknologiaa ja osaamista. Suomi voi vahvistaa asemaansa Venäjälle hyvänä sillanpäämaana.

Karjalan palauttaminen luo täysin uuden ulottuvuuden myös energiasektorille. Kaasuputkelle löytyy nopeasti turvallinen ja edullinen maaratkaisu. Venäjän koko energialogistiikka luoteisrajalla saa uusia ulottuvuuksia, sijaitsevathan Kannaksen öljylogistiset laitteistot sen jälkeen turvallisessa EU-maassa. Uu-

deksi tilanteessa löytyy varmasti yhteisiä ratkaisuja, joissa paras vaihtoehto – pohjalta punnitaan esim. öljyn erittäin riskialttiita merikuljetuksia tai maaputkivaihtoehtoja. Nykyisellä järjestelmällä Itämeren tuhoutuminen on tosiaan, kyse on vain hetkestä, milloin se tapahtuu.

Alueella asuu nyt noin 350 000 venäläistä. ProKarelian laatiman skenaarion mukaan palautetulle alueelle jää 200 – 250 000 henkeä. Ikärakenteen vuoksi tätä joukkoa on jäljellä noin 130 000 ensimmäisen 10 vuoden jälkeen. Suomi kohtelee venäläisiä paluumuuttajia nyt hyvin, eikä ole mitään syytä pelätä, että Suomi palaute-tulla alueella heikentäisi väestökysymyksessä kansainvälisten sopimusten täyttämismvelvollisuuttaan.

Karjalan palautus on emergenssiä luova katalyytti

Karjalan palautus on katalyytti, joka käynnistää voimaperäisen myönteisen kehityksen suurimpien yhteisten ongelmien ratkaisemiseksi. Eurooppa ja Venäjä tarvitsevat kiinteästi toisiansa. Pelkät omat eväät eivät riitä globaalissa kilpailussa. Tarvitaan ennakkoluuloton yhteistoimintaa, sillä perinteisin keinoin syöme mahdollisuuksien pääomaamme yhä pienemmäksi vuodelta.

Eikö yhteistoimintaa voisi käynnistää ilman rajamuutosta? Eikö Karjalan voisi vuokrata Suomelle tai eikö Suomi voisi EU:n kanssa lahjoittaa lisää lähialue-miljardeja?

Viime vuosikymmen on osoittanut, ettei aito laaja yhteistyö käynnisty, koska sen tärkein perusta eli luottamus puuttuu. Sama koskee kaikenlaisia väliaikaisratkaisuja pakkoluovutettujen alueitten kohdalla. Niitä on kokeiltu jo yli 60 vuotta. Niin kauan kuin viime sotien johdosta ihmisoikeusloukkaukset ja ihmisyyden syvien arvojen loukkaaminen jatkuvat, on todellista luottamusta turha yrittää hankkia poliittisilla puheilla ja vakuutteluilla. Tarvitaan aitoja tekoja, ei liturgiaa tai kanonisen totuuden julistusta.

Poliittisten päättäjien kannalta ehkä mielenkiintoisimman näkökulman tarjoaa tarkastelu, millaisia emergenttisiä vaikutuksia Euroopan ja Venäjän integraatiokehityksessä seuraisi palautuksen toimiessa katalyyttinä.

Palautus on monipuolisesti luottamusta herättävä toimenpide. Asenneilmasto muuttuu. Mutta samalla muuttuu myös Venäjän asema. Palautus merkitsee, että jotain hyvin merkittävää on tapahtunut Venäjän politiikassa. Luottamuksen asteittainen palautuminen lisää voimakkaasti kansainvälistä rahoitusta ja investointeja Venäjälle. Luottamus on kaiken liiketoiminnan ja yhteistoiminnan perusta ja sideaines.

Karjalan palautus on vahvasti emergentti ja hoilistinen ilmiö, josta syntyy kokonaan uusi toiminnan ja yhteistyön taso. Syntyvä tulo ylittää voimakkaasti osatekijöiden yhteenlasketun summan. Varsinainen

emergenssi syntyy kotimaisten ja kansainvälisten yritysten ja ihmisten vahvasta panoksesta. Keskeistä on se, että toiminta organisoituu alhaalta ylöspäin markkinaehtoisesti.

Poliittisen Suomen täysi lamaannus palautusasian hoitamisessa vaikuttaa oudoksuttavalta. Valtiojohto ei aja omien kansalaistensa oikeuksia. Asiasta ei uskalleta keskustella. Karjala kuuluu vaiettujen asioiden listalle, se on kanonisoitu. Kuitenkin useimmat poliitikot ovat kahden kesken myönteisiä asialle.

Karjala, Suomen uusi talousveturi – skenaariossa on yllättävä rakenne. Se on win-win –pohjalle rakennettu yhteistyömalli, joka samalla vahvasti toteuttaa ihmisoikeuksia ja ihmisyyden vaatimuksia.

Tavoitteena ei siten ole toisen osapuolen painaminen matalaksi. On asiallista, että Venäjä tunnustaa tapahtuneet vääryydet. Sen jälkeen onkin hyvä pohja rakentaa yhdessä parempaa tulevaisuutta.

Karjalan palautuksen toteuttamisen hyödyt ovat molemmille osapuolille erittäin merkittävä. Win-win on lähtökohtana paras muutoskatalyytti. Vaikeinta tässä prosessissa on luutuneiden asenteiden korjaaminen ja poliittisen rohkeuden kehittäminen.

Globalisaation haasteeseen ja tulevaan selviytymiseen sekä Suomi että Venäjä tarvitsevat kaikki henkiset ja taloudelliset voimavarat. Karjala on pääosin käyttämätön voimavara.

Pro Karelia

Kun valkeni 13 päivä maaliskuuta oli tullut rauha. Kaikki hihkuivat riemusta. Mutta hetken päästä ilo vaihtui kyyneliksi kun kuulimme radiosta rauhan ehdot: Karjala oli menetetty. Raja kulkisi jostain niiltä main jossa olimme. Ihmiset masentuivat, kukaan ei tehnyt mitään ja kaikki olivat lamaantuneita, niin kuin karjaa. Äiti lähti vielä hihkämällä hakemaan vaatteita kotoa Lamminsalolta, repullisen minkä jaksoi kantaa. Hänen palattuaan koululle me Liisan kanssa olimme jo muitten mukana lähteneet asemalle junaan, joka oli Elisenvaarasta lähtenyt henkilöjuna.

En ole eläessäni ollut niin täydessä junassa, eikä äiti ehtinyt mukaan. Oltiin Liisan kanssa kahdestaan vähine tavaroinemme. Pieksämäellä juna purettiin koululle ja kirkkoon ja juna lähti takaisin hakemaan uutta lastia. Samaan aikaan tuotiin vielä haavoittuneita vaikka sota oli jo loppunut. Vihollinen tulitti viimeiseen saakka ja kenttäsaarat piti tyhjentää. Tavarajunnat ajoivat karjaa ja tavaroita. Ruuhka oli kova. Lotat jakoivat hernekeittoa joka päivä siinä asemalla. Äiti löysi meidät kyselemällä, olimme Tittolaisten kylän porukoissa. Nähtävästi meitä oli niin paljon että meidät piti väliaikaisesti sijoittaa jonnekin. Jouduimme Jäppilä nimiseen paikkaan. Talo oli suuri harmaa rakennus johon ajettiin hevospelillä jättä pitkin. Viikon verran olimme siellä.

Pieksämäen kautta Karstulaan ja Kiiminkiin

Pääsimme taas Pieksämäelle ja junaan, joka ihme kyllä oli vieläkin aivan täynnä. Matka jatkui ja tulimme Jyväskylään. Siellä oli Ruotsista tulleita linja-autoja vastassa, joilla ajettiin Karstulaan, jossa lopulta jäimme autosta pois Kiimingin kylässä. Muita Titon kyläläisiä ei ollut tähdenä kuin 4 perhettä; Ojalaiset, Kiiskit ja Merrat. Kiiskejä oli oikeastaan 3 perhettä; kolmen Kiiskin veljeksien perheet ja mummo ja Erkki joka ei ollut naimisissa. Kahden veljeksien lesket lapsineen. Kaksi Kiiskin veljestä oli rajavartijoina Hyrsylän mutkassa ja he kaatuivat heti sodan alussa. Vaimot lapsineen tulivat Tittoon josta lähtivät evakkoon. Toivo, Erkki ja mummo asuivat Titon vanhassa talossa. Toivon vaimo Impi oli Kylläisen Tanelin tytär. Tämä Taneli oli isämme serkku. Ojalaisen Jussi veljineen tuli naapuritaloon Päivölään. Talon, johon majoituimme, nimi oli Möttölä ja se oli hyvin vanha. Suomen sodan aikana Otto von Fiand oli asunut talossa. Talon asukkaita oli

huushollia pitävä vanhempi nainen ja palvelija. Jussi, joka oli vanhapoika, oli sotasairaalassa, sillä hän oli sotareissulla haavoittunut jalkaan. Pirtti oli suuri 10x10m. Meitä asettui perhe joka nurkkaan. Päässä oli kaksi kamaria. Isännän kamari ja vierashuone. Keskellä taloa oli eteinen ja keittiö. Toisessa päässä oli salin tapainen, joka ei ollut käytössä. Metsää oli runsaat 1000 ha ja joskus sitä oli ollut 3000 ha. Pellot viettivät Kiiminkijärven rantaan. Kaunis paikka. Jussi oli parhaita miehiä, joita olen elämässäni kohdannut - ainakin meitä evakkoja kohtaan. Hän tiesi mistä olimme tulleet.

Sain Suolahdesta keväällä -40 Jussilan Antin kirjoittaman koulutodistuksen III luokalta, joka on tallessa vieläkin. Syksyllä menin Kiimingin kouluun, jossa opettajana oli Matti Kallonen Kannakselta.

”Ilo vaihtui kyyneliksi kun kuulimme radiosta rauhan ehdot: Karjala oli menetetty.”

Ruokatavarat olivat kortilla

Sotilaita kotiutettiin. Eemeli ja Kiiskin Toivo sekä nuorempi veli Erkki ilmaantuivat. Myös isäntä Jussi pääsi sairaalasta. Käy-

tiin hakemassa Kansanhuollosta Amerikan pakettia ja syötiin kuivattua turskaa. Ruokatavarat olivat kortilla. Kortissa oli pisteitä kutakin tavaraa varten. Kylässä oli Harjula niminen isäntä, joka järjesteli huoltopuolta. Tuli kevät ja oli mukavaa katsella jäiden lähtöä. Alettiin käydä ongella poikien kanssa. Äiti kävi naapuri-talossa ompelutöissä. Siellä asui Jussin morsian Kyllikki Männikkö. Männiköt olivat joskus Kokkolasta tulleita suomenruotsalaisia. Heillä oli lapsia: Kyllikki, Paavo ja Tuulikki. Hän joutui jatkosodan aikana partisaanien uhriksi jossain Kainuussa, oli kai siellä lottahommissa.

Karstulan suojan talolla järjestettiin isänmaalliset keväjuhlat eli ohjelmalliset iltamat. Jostain olivat kuulleet Liisasta ja minusta ja pyysivät meitä esiintymään ohjelman täytteeksi, muuten tilaisuudelle ei myön-

netty tanssilupaa. Ilmoituksissa sanottiin aina että ohjelman lopuksi oli tunti tanssia. Lähdimme pyörillä matkaan. Meno sujui hyvin (15 km). Meitä Liisan kanssa vähän jännitti, mutta mikään ei auttanut, menimme lavalle. Kuuluttaja oli ilmoittanut laulua. Aloitimme ”Männikkömetsät ja rantojen raidat”, Liisa lauloi ja minä yritin säestää (viululla). Toisena lauluna oli ”Karjalan kunnaila”. Liisa oli aikaisemmin esiintynyt radiosodan Markus -sedän ohjelmassa. Hänen osuutensa onnistui hyvin, minun säestökseni vähän takelteli. Saimme kuitenkin hyvät taputukset.

Sillä reissulla tykästvin vähän Tuulikkiin. Kesä meni nopeasti uudessa ja onkiessa. Alkoi syysluku-kauski Kiimingin koulussa. En tiedä kuka oli käynyt meidän mökistä (Titossa) hakemassa äidin pakkaa-

Tapani Merta:

Tapanin Muisteloita

osa 4

mat tavarat ja lehmän. Muistaakseni Eemeli löysi tavarat Suolahdelta. Sinne niitä oli koottu kaksi isoa puulaatikollista. Lehmää ei löytynyt.

Eemeli kävi töissä Kiiminkijärven takana veistämässä rata pölkkyä. Vein usein eväitä työmaalle.

Töysästä Loimaalle

Lehdissä luki: ”kurkijokelaisten sijoituspaikaksi on määrätty Loimaa, Turun seudulla. Siellä jaettaisiin maata korvaukseksi Karjalaan jääneestä omaisuudesta. Eemeli ja Kiiskin Toivo alkoivat ilmojen lämmittämällä suunnitella muuttoa Pohjanmaalta etelään. Niinpä kaksi viikkoa ennen koulun Ioppua meidän perhe lähti suunnistamaan kohti etelää. Kylän ainoa kuorma-autoilija lähti ajamaan kohti Töysän asemaa. Siihen aikaan oli jo hiilipöntöt käytössä. Välillä piti lisätä pilkettä pönttöön

”Mökin oli isännän veli rakentanut mutta kuolla kupsahtanut keuhkotautiin.”

Sen verran oli tavaraa että tilattiin umpivaunu. Vauvuun kerättiin kaikki ja lopulta tultiin Kyrön asemalle, joka on lähellä Turku. Perillä oltiin jonkinlaisella seuraintalolla. Tässä vaiheessa Eemeli näytti osaamisensa ja oli kännissä kuin anka. En tiedä tänäkään päivänä miten kaikki järjestyi enkä suuremmin välittänytään. Olin mieluummin ollut Karstulassa. Täällä jouduimme Turun läänin Marttilan pitäjään, Ollilan kylään ja KorpiIon taloon. Talossa asukkaita olivat vanhahko isäntä ja emäntä sekä aikuiset tytär ja poika sekä jo minun ikäiseni ottopoika. Päästiin asumaan uudehkoon mökkiin jossa oli vain yksi huone. Mökin oli isännän veli rakentanut mutta kuolla kupsahtanut keuhkotautiin.

Niin alkoi sota heinäkuussa 1941

Maailman tilanne oli jännittänyt. Saksa lähti sotaan ja vaati Suomea mukaan. Saksalaiset miehittivät Norjan ja Pohjois-Suomen, Karjalan suunnalla suomalaiset etenivät vanhalle rajalle ja ylittivät rajan kohti Itä-Karjalaa. Kannaksella oli enemmän vastusta. Elo-syyskuun aikana saatiin Kannas ja Viipuri vallattua takaisin. Suomalaiset joukot jumittuivat vanhalle rajalle Pietarin lähelle. Saksalaiset olivat saaneet Pietarin melkein mottiin, vain Laatokan suunnasta oli aukko. Eemeli sai määräyksen lähteä Satakunnan koulutuskeskukseen ja liittyä armeijaan, emmekä kuulleet hänestä kuin sieltä jostain, oli rintamalla.

Äiti sai Eemeliltä kirjeen, jossa hän kertoi olevansa jossain Pohjois-Suomessa rintamalla. Liittoutuneet auttoivat vihollista Muurmannin rataa pitkin, joka piti

saksalaisten katkaista mutta eivät pystyneet. Sama päämäärä oli myös suomalaisilla, jossa eversti Martolan joukot etenivät pitkälle Kiestingin suunnalla. Vihollinen oli ovela ja avasi kulku-uran korkeen ja pääsi iskemään sivulta ja takaa. Näin oli motti valmis, sillä olivat ottaneet oppia suomalaisilta. Tähän mottiin joutui Eemeli täydennysmiehenä. Äiti sai aikanaan kirjeen, jossa Eemeli ilmoitettiin kadonneeksi. Pataljoonan komentaja oli monta kertaa pyytänyt apua hyökkäyksen pysäyttämiseksi, mutta isot herrat takana käskivät jatkaa. Tästä turhautuneena eversti oli keulassa, lähti partion mukaan ja joutui rysien väijytykseen ja kaatui. Pataljoonan rippeet joutuivat perääntymään samaa suoaukkoa pitkin, josta Eemeli muutamaa päivää aikaisemmin. Hän joutui saksalaisten vastuualueelle ja sai saksalaisilta komennustodistuksen takaisin joukko-osastoonsa. Sen avulla hän pystyi matkustamaan ympäri Suomea sinne, missä luuli joukko-osaston olevan.

Eemeli palasi rintamalta

Eräänä päivänä Eemeli ilmestyi kotiovelle. Olimme kovin hämmästyneitä ja iloisia Liisan kanssa, koska luulimme isämme kaatuneen tai joutuneen vangiksi. Sanoi olevansa lomalla ja viipyi muutaman päivän ja häipyi taas. Antoi Liisalle rahaakin luultavasti ja sopi lehmän ja sian kaupoista isännän kanssa. Näihin aikoihin vapautettiin v.1900 syntyneet rintamapalvelusta. Sota juuttui kahden vuoden ajaksi asemasodaksi. Muurmanskin rata ja Kiestinki jäivät valtaamatta.

Liisa oli työssä Leppämäen talossa. Talo oli iso. Isäntä oli haavoittunut, emäntä ja pieni tytär oli talonväkeä. Karjalan naapurimme Nolvit asuivat myös siellä. He asuivat ison talon toisessa päässä. Kävin usein siellä Erkkiä katsomassa. Hän oli sairastanut polion eikä pääsyt kunnolla kävelemään. Muistan kuinka kovaan maahan hakattiin laitumen aidanseipäitä talon ottopojan kanssa. Väsyin touhusta niin, että olin kipeä. Nukuin melkein viikon yöt ja päivät. Äiti alkoi ihmetellä minun unenlahjoja.

Kun Kurkijoki (Karjala) oli vallattu, äiti sai kutsun siivous ryhmän kursseille. Hän lähti, ja me Liisan kanssa jäätin mökkiin, jossa asuimme. Liisa kävi Leppämäellä töissä. Minäkin olin joukon jatkona ruokapalkalla. Olin myös talon töissä heinänteossa. Liisa sai Anna-Liisalta tietää, että Jussi oli taas haavoittunut ja oli sotasairaalassa Loimaalla. Me hypättiin pyörille ja ajettiin Loimaalle, jossa yhteiskoulu oli muutettu sotasairaalaksi. Jussi oli melis-

Merran perhe Marttilassa, Karstulasta tulon jälkeen

sään meidät nähdessään ja kyseli missä olimme. Pyysi tuomaan meille korvikkeet kanttiinista. Sen jälkeen kuului vuosia ennen kuin tapasimme. Meillä ei juurikaan ollut rahaa ruokaan. Olimme aikaisemmin kirjoittaneet äidille rahatilanteesta. Häneltä tuli vähän, että pääsimme eteenpäin syyskuun lopulle.

Takaisin Elisenvaaraan

Äidiltä tuli kirje, että pitäisi taas alkaa pakkaamaan. Oli kirjoittanut talon isännälle, että auttaisi meidät Liisan kanssa matkaan. Soitin Kyrön asemalle ja tilasin vaunun toisen pään. Pyysin soittamaan taloon, koska vaunu tulisi. Ei kulunut kauaakaan, kun soitettiin, että vaunu on asemalla. En tiennyt mitä se maksoi vai oliko kuljetus ilmainen. Pakkasimme tavarat kärryyn ja isäntä laittoi mukaan 3 säkkiä ruista, keskikokoisen sian ja 3 paalia heinää, perunoita sekä lehmän. En tullut koskaan kysyneeksi Eemeliltä oliko hän ostanut sen lehmän ja sian. Tulimme Kyrön asemalle. Kun kysyin vaunua se ei ollutkaan saapunut. Niin loppuivat eväät. Kokonaisen viikon ajan kävimme joka päivä kysymässä vaunua, joka viimein tuli. Se oli umpivaunu, jonka toiseen päähän tavaramme mahtuivat. Jo ennen sitä olimme käyneet kysymässä aseman luona olleesta ison näköisestä talosta lehmälle ja sijalle paikkaa niin kauaksi aikaa kun saimme vaunun. Saimmekin viedä lehmämme talon navettaan. Sika sen sijaan sai olla vähän kylmemmässä tallissa. Kävimme Liisan kanssa joka päivä sitä syöttämässä mutta ei meidän heinäpaalit vajaantuneet. Siallakin oli jauhoja nokan alle. Muut tavarat veimme aseman tavarasuojaan. Muuten emme olisi selviytyneet niin pitkään, mutta saimme alkuun olla yötä äidin veljen Topiaksen luona 3km:n päässä asemalta. Hänen vaimonsa Ida lämmitti kvlmän huoneen, pani pellit kiinni, ettei kylmä karkaa ja teki jonkinlaisen petin jossa nukuimme. Koska oli jo pimeää antoi kynttilän mukaan ja kamariin jossa peti oli.

Liisa raapaisi tikulla tulen sytvttäkseen kynttilän ja kuului humahdus. Aivan kuin valo olisi välähtänyt. Meidän onneksi se oli vain häikä, mikä paloi. Tämä oli se mainitsemani Peuhkurin

Äiti oli kirjoittanut. Litusen Matti sekä Anni olivat myös tulleet ja asuivat Relanderin talossa joka oli metsässä sivummalla ja säilynyt ehjänä. Liisa lähti sinne yöksi. Minä pyrin kyytiin armeijan autoon, joka oli matkalla kirkonkylään. Oli kylmä kyyti autonlavalalla. Koppi oli täynnä solttuja. Oli lokakuu eikä lumi enää sulanut. Tuli pitkä talvi.

”Aivan kuin valo olisi välähtänyt.”

nuuka Iida. Iida oli pannut pellin liian aikaisin kiinni. Elukoitten pitopaikan nimi oli Korvalan talo. Alkoivat siellä nähtävästi huolestua meidän tilanteesta, koska isäntä oli käynyt asemalla

ja sanoi illalla että huomen aamulla olisi vaunu asemalla. Emäntä sanoi, että olimme heillä yötä. Me tietysti olimme tyytyväisiä. Kävimme saunassakin ja saimme olla talon pirtissä. Meidät kutsuttiin syömään oikein kamariin (olikohan isännän ja emännän ruokapaikka.) Siellä oli tapana että isäntä ja emäntä, talon omistajat söivät eri huoneessa kuin työväki, joka söi pirtissä. Kysyivät minne olimme menossa. Emäntä oli sijannut vuoteet varmaankin vierashuoneeseen. Nukuimme ruususen unta kahden lakanan välissä. Aamulla vaunu oli asemalla. Mätettiin tavarat ja sika ja lehmä ja heinät vaunun toiseen päähän. Toiseen päähän tuli joku vanhempi nainen. En oikein muista kun hänellä oli vain tavaroita eikä ollenkaan elukoita. Talon emäntä laittoi ison kassan voileipiä evääksi ja niin alkoi matkamme takaisin Elisenvaaraan.

Mutkien kautta kotiin

Vaunumme pantiin kulukemaan Haapamäen ja Jyväskylän kautta - ilmeisesti sota-kuljetusten takia. Risteysasemilla jouduimme odottamaan. Meidän tulomme Elisenvaaraan kesti 4-5 päivää. Jyväskylässä lehmä teki vasikan. Liekö matka rasittanut mutta vasikka oli kuollut. Maidon tuloa se ei kuitenkaan estänyt. Liisa lypsi lehmän. Laitettiin sian repimä viltti selkään lämmitteeksi. Joimme maitoa mahat täyteen ja loput maidosta myimme. Taas lähdettiin eteenpäin. Matka sujuikin joutuisammin.

Pieksämäellä jouduimme taas odottamaan. Lopulta tulimme Elisenvaaraan ja kyseltiin junan vieressä kävelevältä junamieheltä että missä ollaan. Tämä vastasi, että Elisenvaarassa. Emme tunteneet paikkaa, joka oli aivan autio, vain entisen aseman luona olevat lehtikuuset näyttivät tutuilta. Lunta oli ainakin puoli metriä ja vain muutama raide jäljellä entisten 13 sijaan. Rauniopiippuja oli pitkät rivit. Vaunumme työnnettiin lastauslaiturin viereen, joka oli vastikään tehty. Oli jo ilta ja syötimme lehmän ja sian niin hyvin kuin osasimme. En muista mihin kanssamatkustajamme joutu.

Äiti oli kirjoittanut. Litusen Matti sekä Anni olivat myös tulleet ja asuivat Relanderin talossa joka oli metsässä sivummalla ja säilynyt ehjänä. Liisa lähti sinne yöksi. Minä pyrin kyytiin armeijan autoon, joka oli matkalla kirkonkylään. Oli kylmä kyyti autonlavalalla. Koppi oli täynnä solttuja. Oli lokakuu eikä lumi enää sulanut. Tuli pitkä talvi.

jatkuu

Ukkonen aiheuttaa vahinkoja kojeille ja laitteille

Ukonilmalla salamanisku rikkoo eniten koneita ja laitteita, mutta syyttää myös tulipaloja ja katkoo puita. IF Vahinkovakuutusyhtiö yhtiö muistuttaa, että ukonilman aiheuttamilta laitevahingoilta vältytään, kun kojeet ja laitteet irrotetaan verkosta ukkosen ajaksi. Vahinkoilmoituksen voi tehdä netissä tai puhelimitse vaivattomasti ja nopeasti.

Salama rikkoo sähköisiä tai verkkoon liitettyjä kojeita ja laitteita aiheuttaessaan ylijännitteen sähkö- ja puhelinverkkoon. Erityisen herkkiä jännitevaihteluille ovat atk-laitteet, mutta myös televisiot, videot ja

puhelimet ovat vaarassa rikkoutua, kertoo korvauspäällikkö Mikko Vaitomaa IF-vahinkovakuutusyhtiöstä.

Kodin ja laitteiden turvaksi voi hankkia myös erilaisia ylijännitesuojia.

Esimerkiksi tietokoneisiin ja fakseihin ylijännite voi tulla sekä puhelin- että sähköverkon kautta, televisioihin ja videoihin antennin ja sähköverkon kautta, joten pelkkä pääsähkövirran katkaiseminen ei riitä, Vaitomaa tarkentaa. Näitä rikkoutumisia voidaan nykyään myös tehokkaasti vähentää erilaisilla ylijännitesuojilla.

Varmuuskopiointi on helpoin ja yksinkertaisin tapa suojata tiedostot laite- ja ohjelmistovahinkojen varalta, sillä vakuutukset eivät pääsääntöisesti kata tiedostovahinkoja, Mikko Vaitomaa sanoo.

Ukonilmojen aiheuttamia tulipaloja korvataan paloturvalla sisältävistä omaisuus- ja irtaimistovakuutuksista. Vahinkoilmoituksen voi tehdä kätevästi internetissä tai puhelimitse. Koti ja vapaa-ajan asunon kotivakuutukseen kannattaa valita vähintään sellainen laajuustaso, josta korvataan ylijännitteen seurauksena aiheutuneita va-

hinkoja, esimerkiksi television rikkoutuminen, Mikko Vaitomaa lisää.

Asunto-osakeyhtiön kiinteistövakuutus ei kata asukkaiden irtaimistovahinkoja, joten asukkaat tarvitsevat muun muassa irtaimiston kattavan kotivakuutuksen turvakseen. Talousmetsän puolestaan voi vakuuttaa muun muassa myrsky- ja palovahinkojen varalta metsävakuutusella, Vaitomaa toteaa.

IF vahinkovakuutus
www.if.fi

Terveysvinkki

Pulahda veteen – kesä kivuttomasti

Terveysjärjestöt Suomen Selkäliitto suosittaa hyödyntämään Suomen luonnonvesistöjä selän terveyden ylläpitämiseksi. Terveyslääkärin suosituksissa kehoitetaan liikkumaan mieluiten päivittäin tai useimpina päivinä eli käytännössä 3-5 kertaa viikossa – miksei siis kesällä vedessä! Kohtuullisen rasittavaa liikuntaa tai muuta fyysistä tekemistä tarvitaan vähintään puolen tunnin ajan yhtenä tai useampana jaksona päivässä.

Selkäkivuisille tutkitusti paras lääke on liikunta ja lajeista suosittelavimpia ovat vesivoimistelu ja uinti. Monille selkäkivuisille vesi on hyvä paikka oleskella ja vettä Suomessa riittääkin. Toisinaan pelkkä vedessä olo poistaa selkääoireet veden nosteen aiheuttaman kuormituksen vähentymisen johdosta. Vedessä voi uida, jumpata ja

juosta. Veden vastus tekee liikkumisesta tehokasta, mutta kuitenkin rentouttavaa. Vesi ei myöskään rasita niveliä.

Eri uintitekniikoita kannattaa käyttää vaihdellen nivelten kuormituksen tasoitamiseksi. Paras uintitapa on se, mikä itselle tuntuu sopivimmalta. Jos tarvitset apua uintitekniikoissa, aikuisten uimakoulu auttaa. Uimalla esimerkiksi vuorotellen kroolia tai kylkiäintä molemmilla kyljillä voi välttää pitkäkestoista kuormitusta. Selkäuinnissa kehittyvät yläselän lihakset ja rintarangan liikkeet. Vesijuoksussa pystyasento voi olla monille vielä sopivampi asento. Vesijuoksua kannattaa rohkeasti kokeilla.

Suomen Selkäliiton jäsenyhdistyksillä on myös vesiliikuntaryhmiä.

Kotisivu: <http://www.selkaliitto.fi/>

Kurkijokelaisen toimituksesta saatavana nyt myös:

teollisuusneuvos
Petter Sairasen
muistelma- ja kuvateos
Paluu Juurilleni
Hinta 30 + (+ postituskulut)

Kesäkuussa kukkivat

karujen kasvupaikkojen hopeahärkki ja kielon tuoksuinen kiinanlaikkuköynnös

Kesäkuun nimikkokasveiksi on valittu heti alkukesästä kukkivat kiinanlaikkuköynnös 'Annikki' ja hopeahärkki. Yhteistä kukinta-aikaa lukuun ottamatta muuta yhteistä näillä kas-

veilla ei sitten olekaan.

Upean kirjava, puna-vihreä-vaalea laikkuköynnös kiipeilee ylöspäin ja sen vahvasti kielolta tuoksuvat kukat tuottavat loppukesästä maukkaita, kiivin kalta-

sia hedelmiä. Karun ja kiuvan maan hopeahärkki puolestaan verhoaa maat ja kivimuurit sielläkin, missä vain harva muu kasvi viihtyy.

Värikäs laikkuköynnös tuottaa herkullisia hedelmiä

Kiinanlaikkuköynnöksen (Actinidia kolomikta) kookkaita vihreitä lehtiä värittävät valkoiset ja punaiset läikät, joka tekevät kasvusta iloisen kirjavan ja hyvin koristeellisen. Lehtilaikkuja kehittyä eniten hede- ja kielon tuoksuiseksi ennen kuin yöpakkaset lakastuttavat lehdet.

Kirjavien lehtien kätöksissä, lähes näkymättömissä kukkivat kiinanlaikkuköynnöksen pienet valkoiset kukat. Vahvasti kielon tuoksuvien kukkien paikalle kehittyä loppukesästä parin sentin kokoisia vihreitä hedelmiä, jotka

maistuvat kiiville.

Yleensä hedelmien muodostumiseen tarvitaan vähintään kaksi eri sukupuolta olevaa taimea, hede- ja emitaime. Suomalainen kiinanlaikkuköynnös 'Annikki' on kuitenkin poikkeus tästä säännöstä. Se antaa satoa, vaikka taimia olisi vain yksi, sillä sen hede- ja emikukat ovat samassa taimessa.

Kiinanlaikkuköynnökset kasvavat kotiseudullaan Itä-Aasiassa valoisissa, viljavissa ja tuoreissa lehtometsissä pensaiden joukossa. Laji kestää talvet Etelä-Suomessa I-III-vyöhykkeillä, mutta kun taimi istutetaan lämpimälle kasvupaikalle ja sen juuristo suojataan lehtikasalla talveksi, köynnös menestyy jopa Oulun korkeudella V-vyöhykkeellä. Kiinanlaikkuköynnös leikataan tarvittaessa vasta elokuussa, sillä mahlavuoto on hyvin voimakasta keväällä.

Laikkuköynnösten 3-5 metriä korkeat jäykät versot eivät tartu itse tukeen, joten ne sidotaan puun rungon ympärille tai köynnöskehikkoon tai oksien annetaan valua muurilta alaspäin.

Hopeahärkki selviää ennätyskuivista kesistä

Kuumissa ja kuivissa oloissa selviää vain aniharva kasvi. Yksi tällainen on hopeahärkki (Cerastium tomentosum), joka peittää kuivat rinteet ja kivikkokasvirymät hopeisilla versoillaan ja kesäkuussa valkoisilla kukillaan.

Kauttaaltaan nukkakarvaisen hopeahärkin versot valuvat kivimuurien päältä ja verhoavat rinteitä. Kasvi viihtyy auringon paisteessa kaikenlaisilla kuivilla ja karuilla mailla jopa muutamien senttien paksuisessa mullassa. Koska versot talvehtivat lumen alla, hopeahärkki alkaa kasvaa varhain keväällä ja peittyy valkoisiin kukkiin jo kesäkuun alussa. Se leviää nopeasti maanpäällisillä juurtuvilla versoillaan, kun se istutetaan 30 sentin etäisyyksien. Versojen leikkaus silloin tällöin uudistaa kasvin ja tekee siitä erityisen tuuhean.

Viljeltävät härkkilajit eroavat ulkonäöltään toisistaan hyvin vähän. Esimerkiksi valkohärkki 'Silberteppich' (Cerastium tomentosum var. columnae) muis-

tuttaa erehdyttävän paljon hopeahärkkiä, mutta tämä muunnos ei kasva yhtä vikkelaasti. Erittäin kestävä tunturihärkki (Cerastium alpinum) on hyvä vaihtoehto hopeahärkille etenkin Pohjois-Suomessa.

Kuukauden kasvit valitse Taimistoviljelijät ry kullekin kasvukauden kuukaudelle. Valitut pensaat,

puut ja perennat ovat hyväksi havaittuja monivuotisia koriste- ja hyötykasveja. Nimikkokasvien valinnalla halutaan myös muistuttaa, että monivuotisten kasvien taimia voi istuttaa koko kasvukauden ajan roudan sulamisesta maan jäätymiseen saakka.

Taimistoviljelijät ry

Kurkijoki-museolla tapahtuu 2007

Tämän vuoden juhlateemana on **Elisenvaaran koulun näyttely**

Avoimna kesäviikonloppuna la-su klo 12-16
Muulloin sopimuksen mukaan
Huom.! Juhannusviikonloppuna museo on suljettuna

Pitäjäjuhla viikonloppuna 11.-12.8.
Avoimna klo 12.-18

Varsinais-Suomen museopäivänä 26.8.
Avoimet ovet ja kahvitarjoilu

Yhteydenotot:

(02) 76 76108 Antti Eklund, 0500 – 875211 Eino Vepsä

Tiehallinnon muuttuneiden säännösten vuoksi joudumme uusimaan opasteet museolle, mutta saamme ne vasta kesäkuun puolivälissä.

Alla ajo-ohjeet museolle (kannattaa pitää mukana autossa):

Turku-Tampere valtatieltä Loimaan kohdalla käännös risteyksestä, jossa tienviivat Loimaa, Alastaro, Hirvikoski. Liittymästä vasemmalle Alastaron ja Hirvikosken suuntaan. Tätä tietä n. 6 km, jonka jälkeen käännytään oikealle Köyliönkylän suuntaan. N.3 km jälkeen oikealle edelleen Köyliönkylän suuntaan. Köyliönkyläntietä ajetaan n. 4,5 km ja T-risteyksestä käännytään vasemmalle n. 200 m Alastaron suuntaan. Sillan jälkeen risteyksestä käännytään oikealle Kojonperän suuntaan. Kojonperäntietä ajetaan n. 4,5 km jonka jälkeen tien vasemmalla puolella vaaleankeltainen puutalo.

Pori-Helsinki (VT 2) -tieltä ajetaan Helsingin suunnasta n. 16 km Turku-Tampere (VT 9) risteuksen jälkeen. Käännös vasemmalle pikkuristeyksestä, jossa tienviitta Kojonperä. Tätä tietä ajetaan Kojonperän suuntaan n. 5 km kunnes museo oikealla puolen tietä.

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Finlandia.
2. juhannus.
3. Nuijasodan
4. Napoleon Bonaparte
5. Itämeri.
6. v. 1935 Turkuun, Artukaisiin
7. Absalom
8. Volga
9. Kemijoki ja Ounasjoki
10. oman lajin

EHT-liiton jäsen

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

TILAA Kurkijokelainen

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoimna: ma-pe 12-18, la 10-14

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISelta

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE

Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)